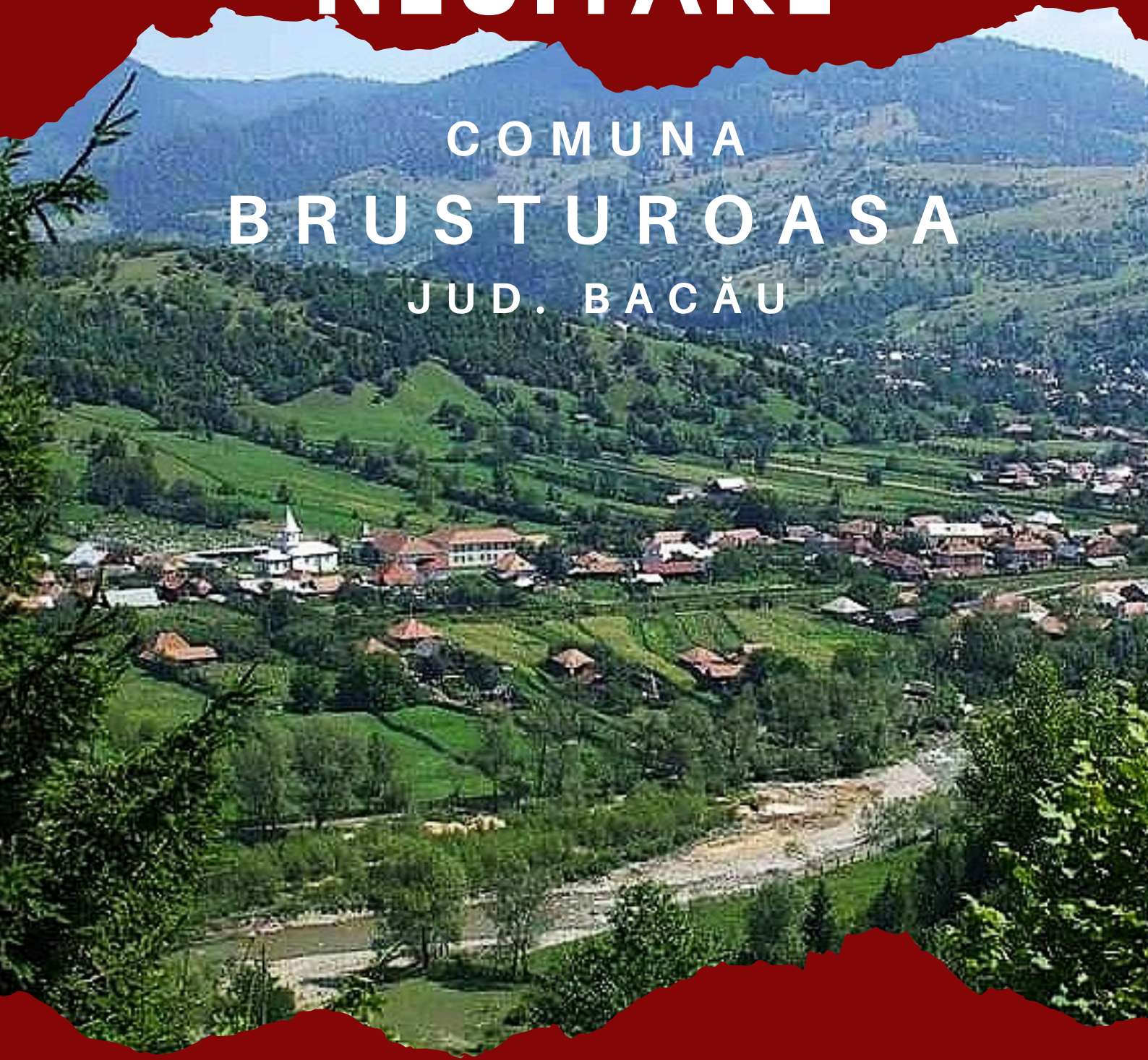
ANUL 1 NR. 2 APRILIE - IUNIE 2025

IZVOR DE NEUITARE

COMUNA BRUSTUROASA JUD. BACĂU

REVISTĂ TRIMESTRIALĂ DE TRADIȚIE ȘI MEMORIE CULTURALĂ

Izvor de neuitare

ISSN 3061 – 6441 ISSN-L 3061 - 6441

Revistă trimestrială editată în colaborare cu Serviciul Public Județean pentru Promovarea Turismului și Coordonarea Activității de Salvamont Bacău

Serviciul Public Județean pentru Promovarea Turismului și Coordonarea Activității de Salvamont Bacău

Primarul comunei Brusturoasa
și
Consilliul local al comunei Bruturoasa

Adresa redacției:

Brusturoasa/Bacău/România

Str. Fântânii, nr. 26

Tel: 0748 793 531

E-mail: atomuleseliliana48@yahoo.com

Blog: https://neuitare.ro

Editor fondator: LILIANA ATOMULESE

Redactor–coordonator: ROMULUS-DAN BUSNEA

Desene: MARIAN BUTUCARU

Colaboratori: General Dr. (rtr) VASILE-JENICĂ APOSTOL

Preot RĂZVAN ȚUGLEA

Jurnalist CRISTINA MIHĂILĂ

Blogger și autor culinar MIHAELA SAVA

© Toate drepturile asupra textelor și ilustrațiilor sunt rezervate revistei ,,Izvor de neuitare”. Reproducerea totală sau parțială este interzisă fără acordul redacției.

CEL MAI DE PREȚ CUVÂNT - „ACASĂ”

Poate că, într-o bună zi, amintirile năvălesc peste noi..... Și atunci ne apucă un dor nebun de copilărie, de prietenii cu care împărțeam și un colț de pâine și jucăriile, dar poate și mustruluiala părinților. Și toate să ni se pară acum, la anii maturității, niște lucruri încântătoare, iluminate de o aură specială.

Cu siguranță, la o întâlnire cu vechii prieteni vom depăna ghemul vechilor întâmplări, vom râde de farsele făcute, de căzăturile dureroase, care acum nu ne mai dor. Ne vom aminti de bunicii noștri, unii mai drăguți și mai înțelepți, alții mai aspri și mai urâcioși. Vom vedea altfel chelfănelile primite de la mama, ori de la tata, adică mai cu înțelegere.

Nimic din cele întâmplate în acele timpuri nu ni se vor mai părea atât de rele, ca în clipa când s-au petrecut. Ba chiar vom râde cu poftă de acele lucruri.

Și ne vom strădui să ne întâlnim cât mai des la un pahar de vorbă, ca să ni se reîncarce bateriile deseori epuizate de viața trepidantă pe care o trăim. Pentru că nici un medicament nu poate face asemenea minuni, precum acea infuzie de dragoste prietenească.

Vom căuta să trecem pe la cei pe care îi mai avem din familie, pe la părinți, ori bunici, ori frați. Fiindcă, uneori, deși locuim în același sat, cumva reușim mai greu să ne găsim acel timp.

Însă, o vorbă înțeleaptă din partea bunicii, va face cât doi psihologi. Iar când mama ne va aminti cum învățam vorbele, neputând să-l biruim pe „r”, ori cum ne ieșeau niște cuvinte ciudate și adorabile, vom retrăi cu ochii minții acea perioadă și ni se vor umezi ochii.

Ce am putea face, însă, când suntem departe de casă... departe de țară, chiar...?

Gândul acesta m-a măcinat de multe ori, văzând și simțind tristețea din ochii și din glasul celor plecați din țară. Aceeași tristețe fiind și în inimile celor rămași acasă. Cu siguranță că banii din buzunare nu îi vor putea înlocui pe cei lăsați acasă, fie ei rude ori prieteni. Și amintirile retrăite în singurătatea străinătății nu vor mai fi atât de plăcute, ci vor fi aproape dureroase, fiind îndepărtate nu doar în timp, cât mai ales în spațiu.

Deseori am întâlnit remarca admirativă referitoare la viața de acasă, mai ales la cei care și-au tăiat punțile de legătură cu țara. Cei care se mai întorc din când în când, la plecare își mai iau câte ceva de acasă, care să îi ajute să refacă cât de puțin acel specific.

Din păcate, puțin câte puțin, inima se tăbăcește. Emoțiile sunt îngropate cu bună știință în fundul sufletului, ca să nu mai doară atât de tare.

Străinii vor fi tot nemiloși, rareori găsindu-se unii înțelegători. Întâlnirile cu prietenii vor fi tot mai rare, pentru că la o revenire scurtă în țară, nu prea este timp de ele.

Unii, se simt mai bine acolo, poate pentru că au o capacitate mai mare de adaptare, ori poate că mai au acolo frați, prieteni, care să compenseze lipsa sentimentului de „acasă”. Alții doar bravează, ca să nu pară slabi. Acest lucru sapă riduri adânci, pe dinăuntru.

Pentru că, undeva, rămâne acea lipsă de tot ce înseamnă comunicarea adevărată, continuă, în orice loc ai merge, pe stradă, la magazin, la biserică, în limba noastră cea dulce și frumoasă.

Mi-ar plăcea să pot reda încântarea de a putea comunica cu prietenii mei, folosind proverbe, ba chiar bucățele de proverbe, nefiind nevoie de întreaga sintagmă, pentru ca ei să înțeleagă exact ce am vrut să spun. Când îți dorești mult ceva, dar pare greu de realizat, vei spune „Vrabia mălai visează....”, nemaifiind nevoie de continuare, pentru ca interlocutorul tău să înțeleagă exact ce ai vrut să spui. Ori când se găsește câte un lăudăros, fără temei, care ar fi rezolvat el ceva, se va potrivi perfect „După război....” fără a mai fi nevoie de acel „...mulți viteji se-arată”

Cum ai putea vorbi cu un străin, în felul acesta? Chiar de acesta s-ar muta în România, nici după ani de zile nu va putea asimila aceste nuanțe, care vin dintr-o educație de vârstă mică, din lecturi, din înțelepciunea populară. Mie personal, aceste lucruri mici dar atât de mari, mi-ar lipsi enorm.

Acesta este spiritul neamului nostru de români. Nu de daci, cum se bate atâta monedă, nici de geți ori de romani. Doar de români.

Pe de altă parte, noi avem întipărit în ADN tot trecutul zbuciumat, toate umilințele la care au fost supuși strămunii noștri. Iar acestea răzbat din comportamentul nostru, fie că vrem, fie că nu vrem. Iar un român va înțelege. Și pentru acei bani în plus din străinătate, continuăm să îndurăm mai departe jigniri și aluzii răutăcioase.

Însă, văd că din ce în ce mai mulți dintre ai noștri se întorc, reconstruindu-și o viață nouă.

Și bine ne-ar fi să ne adunăm la vatra noastră, aducând cu noi știința dobândită din acele străinătăți. Pe care să o punem la treabă, făcându-ne casele să înflorească, punând bazele unor mici afaceri care să ne ajute să trăim decent. Dar, mai ales, să trăim împreună „**ACASĂ**” cu toți cei din familie, lucru inestimabil, pe care altfel îl vom regreta după ani și ani.

LILIANA ATOMULESE

Dublă lansare, pentru prima revistă destinată promovării valorilor naturale și umane din spațiul rural băcăuan

Revista trimestrială de tradiție și memorie culturală ,,Izvor de neuitare - Comuna Brusturoasa - Județul Bacău", fondată și editată de Liliana Atomulese, promotor cultural, publicist, editor și creator de conținut, în colaborare cu Serviciul Public Județean pentru Promovarea Turismului și Coordonarea Activității de Salvamont Bacău (SPJPTCAS), prin persoana lui Romulus-Dan Busnea, inspector de specialitate în turism, jurnalist și publicist, a avut o dublă lansare festivă.

Prima, a avut loc miercuri, 12 februarie, a. c., la Biblioteca Municipală ,,Radu Rosetti" din Onești (numele Rosetti fiind strâns legat de istoria comunei Brusturoasa), iar cea de-a doua, duminică, 23 februarie, a. c., la Biblioteca ,,Păstorel Teodoreanu" din comuna Brusturoasa, obârșia revistei și a Lilianei Atomulese.

Sunt sigur că sunt în asentimentul colegilor mei când spun că această colaborare cu dna Liliana Atomulese este una deosebit de fructuoasă, prin implicarea sa, alături de noi, în organizarea și desfășurarea mai multor evenimente care promovează valorile naturale și umane ale județului Bacău, fie că vorbim de târguri și gale de turism, sau de redactarea și editarea unor lucrări menite să contribuie la valorificarea și conservarea spiritualității și tradițiilor specifice satului băcăuan, satului românesc. Întrucât în calitatea mea de colaborator și de redactor-coordonator al acestei noi reviste, am avut onoarea și plăcerea de a fi prezentator la cele două lansări, alături de Liliana Atomulese și reputatul etnograf și critic de artă, Iulian Bucur, dar și din dorința mea de a nu mă repeta, de a nu monopoliza aceste rânduri, am rezumat gândurile și impresiile rostite de participanții la cele două remarcabile evenimente, reporterul de serviciu fiind de data aceasta, colegul meu de breaslă, cunoscutul și apreciatul jurnalist băcăuan, Petru Done.

Înainte de a derula firul evenimentelor, în numele meu și al colegilor mei din cadrul SPJPTCAS Bacău, vă mulțumim și vă suntem recunoscători, dragă doamnă Atomulese, pentru toate activitățile desfășurate cu atâta pasiune și dăruire și, vă urăm, mult succes și în proiectele viitoare!

Așadar, începem cu lansarea de la Onești...

La **Biblioteca Municipală „Radu Rosetti**" din Onești a fost lansat primul număr al revistei trimestriale (ianuarie - martie 2025) „de tradiție și memorie culturală ale comunei Brusturoasa, din jud. Bacău" numită ,,Izvor de neuitare". Evenimentul a fost moderat de către d-na bibliotecar Diana Manea, care a fost o gazdă perfectă.

Editoarea fondatoare a noii publicații este Liliana Atomulese, cunoscută și în comunele Brusturoasa și Palanca, dar pe toată Valea Trotușului și în județul Bacău pentru entuziasmul de a scoate la iveală viața satului în care s-a născut și în care trăiește. Din colectivul de redacție al noii publicații mai fac parte Romulus-Dan Busnea, redactor- coordonator (jurnalist și publicist, membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, Filiala Bacău), alături de Marian Butucaru - grafician, profesorii George Roșu, Aurelia Atomulese, Constantin Popa și Nicolae Petrescu-Redi, inginerul, colecționarul și publicistul Dorel Bălăiță, dar și studenta Mihaela Covaci, toți în calitate de colaboratori.

„În paginile acestei reviste - scrie Liliana Atomulese în editorialul care deschide publicația - *veți regăsi numele unor personalități ridicate din Brusturoasa, veți afla despre întâmplări demult uitate, ori chiar neștiute. Veți găsi pagini din istoricul școlii, al bisericii, ori ale altor instituții. Veți gusta din savoarea întâmplărilor povestite de bunicii noștri, dar veți afla și*

gândurile tinerilor din comunitate. Despre cum văd ei satul zilelor noastre, dar și cum își imaginează viitorul.”

Rolul și rostul revistei este explicat, în paginile publicației, și de Romulus-Dan Busnea, dar și de profesorii Gheorghe Roșu și Aurelia Atomulese, iar tânărul preot Constantin Popa explică de ce pridvorul bisericii din Brusturoasa a devenit a doua sa casă. În galeria personalităților care și-a lăsat amprenta asupra comunității sunt evocați învățătorul Nicolae Volmer, actorul Ion (Nelu) Muscă (actorul a jucat mai ales la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț), poetul, autorul de aforisme, istoricul și jurnalistul Nicolae Petrescu-Redi, un prahovean care și-a găsit dragostea vieții pe meleaguri brusturene, apoi cel mai longeviv director al școlii din Brusturoasa, profesorul Alexandru Bălăuță, ca și Vlad Vizireanu, tânărul dirijor de succes, din SUA, dar care e născut în România și care și-a petrecut o parte a primilor ani ai copilăriei la Brusturoasa.

Patru pagini ale revistei sunt dedicate de Dorel Bălăiță, expoziției de industrie casnică organizată în anul 1926 din inițiativa generalului Radu R. Rosetti, proprietarul moșiei Brusturoasa, la care au participat sătenii din localitate și din împrejurimi. Atunci, celor mai merituoși expozanți li s-au acordat medalii din bronz și „metal alb”, prezentate în revistă de pasionatul colecționar de jetoane.

Și dacă este vorba despre tradiția unei zone de poveste, din revistă nu puteau lipsi nici farmecul vechilor case ale satelor, dar nici vechi rețete de preparate culinare specifice zonei.

La evenimentul de lansare a revistei au vorbit muzeograful, etnograful și criticul de artă Iulian Bucur, Romulus-Dan Busnea, dar și generalul cu patru stele (rtr.), dr. Vasile-Jenică Apostol și etnograful și iubitorul de artă populară din comuna Cașin, Constantin Tudose.

Tot cu acest prilej, Filiala Județeană a Asociației ,,Cultul Eroilor” i-a înmânat Lilianei Atomulese o Diplomă de Onoare, dar și carnetul de membru al acestei asociații, „pentru neobosita strădanie și generoasa contribuție aduse păstrării memoriei ostașilor băcăuani care s-au jertfit pentru înfăptuirea marilor idealuri ale neamului Românesc”.

Iulian Bucur: „(...) *În sute de ani, toată Valea Trotușului s-a umplut de oameni speciali, așa cum este și Liliana Atomulese, oameni care au reușit să facă din această frumoasă vale o bogată și frumoasă compunere geografică, dar și un reper din punct de vedere al patrimoniului imaterial, pe care îl putem salva numai în cuvinte. Astfel de cuvinte apar și în revista lansată acum, iar ele se vor transforma în fapte și faptele se vor transforma în simțiri. Interesant este că revista are aspect de carte prin felul în care a fost realizată, de un simbol al trecutului și prin culoarea hârtiei, o carte-revistă în care ai vrea să îi simți pe cei de dinaintea ta*”.

(Articolul ,,Revistă editată din izvorul de neuitare al tradițiilor românești”, semnat de Petru Done)

Impresii după lansarea de la Onești

Liliana Atomulese: ,,*Astăzi, după ce efervescența zilei precedente s-a mai calmat, vreau să vă spun câteva cuvinte, pe care aseară, luată de val, nu mi-am mai adus aminte să le rostesc. Și aveam atâtea mulțumiri de adus.... acelora care mi-au înțeles pasiunea și, prin sprijinul lor mi-au adus și mai multă încredere. D-lui Romulus-Dan Busnea care, umăr la umăr cu mine a ținut aprinsă flacăra.*

Apoi, celor care au avut încredere să-mi ofere gândurile lor, sub formă de articole scrise, acestea îmbogățind considerabil valoarea acestui prim număr: D-lui Bălăiță Dorel, care de multă vreme mă încurajează și mă determină să devin și mai atentă la istoria locurilor și care mi-a dăruit un articol scris la un nivel academic, fiind perfect potrivit istoriei Brusturoasei; D-lui Nicolae Petrescu-Redi, acest prolific poet și creator de aforisme, a cărui imaginație debordantă m-a ajutat să înțeleg ce putere fantastică au cuvintele și care mi-a încredințat o pagină despre Brusturoasa; Părintelui Constantin Popa, care mi-a fost sfătuitor, ajutor în lucrurile pe care le-am gândit și care la fel, a scris pentru acest prim număr al revistei, un material care ne demonstrează profunzimea credinței sale adevărate; Profesorilor Aurelia Atomulese și Gheorghe Roșu, care mi-au marcat existența, care mi-au rămas alături cu

sufletul încă din copilărie și până azi, găsind niște cuvinte înțelepte pe care să mi le dăruiască pentru paginile revistei; Dlui muzeograf Iulian Bucur, care a încântat asistența cu erudiția sa și cu căldura cuvintelor, relevând noi valențe ale conținutului revistei. D-nei Diana Manea, care cu îngăduință și dragoste a moderat acest eveniment, primindu-ne cu brațele deschise în această cetate a culturii; D-lui Petru Done, jurnalist și publicist de renume, care mi-a făcut onoarea de a participa la evenimentul de lansare a revistei de Brusturoasa, de la care am primit și un text cum numai domnia sa știe să scrie, în care relatează cele văzute. Și ne-a mai făcut și niște poze profesionale! Și să le mulțumesc cu recunoștință, tuturor prietenilor mei de suflet care mi-au fost alături, nu doar la acest eveniment, ci pe parcursul vieții mele și care m-au modelat și influențat să devin ceea ce sunt astăzi!"

Mihaela Băbușanu, muzeografă, poetă și publicistă: *„Evenimentul de ieri, de la Biblioteca `Radu Rosetti` din Onești, a marcat lansarea revistei `Izvor de Neuitare`, un proiect dedicat păstrării și promovării valorilor culturale, în spatele acestui demers aflându-se neobosita Liliana Atomulese, care a pus la un loc conceptul, ideea, munca și dorința de a crea un spațiu de reflecție asupra patrimoniului cultural. Acest proiect reflectă o mare pasiune pentru cultură și pentru conservarea memoriei, evenimentul fiind un moment deosebit pentru toți cei implicați. (...) Liliana Atomulese este implicată în diverse proiecte ce au rolul de a conserva meșteșuguri și valori culturale ale zonei și care au rolul de a încuraja noile generații să se implice în păstrarea acestor tradiții. Așa cum menționam anetrior, Liliana Atomulese și-a lansat ieri revista* **`Izvor de neuitare`** *un titlu care sugerează o conexiune profundă cu memoria și tradițiile, un loc în care amintirile și poveștile sunt păstrate și transmise mai departe. Toate acțiunile ei sunt îndreptate către cultivarea unui respect profund pentru valorile și istoria culturală a zonei din care face parte, contribuind la întărirea legăturilor dintre trecutul și prezentul unei comunități, încurajând iubirea față de tradiții și respectul pentru autenticitatea lor. Pe Liliana Atomulese o identificăm cu ușurință în principalele caracteristici ale zodiei berbec, una care este într-o permanentă mișcare și căutare, o metaforă ce reflectă energia, determinarea și dorința sa continuă de a face. Felicitări din toată inima, Liliana Atomulese și mult succes în viitoarele proiecte! Pentru că știu că nu aveți astâmpăr.*

Și un P. S. de final: `Nepotul` Mihail-Dacian se mândrește cu așa bunică!"

A urmat apoi, lansarea de la Brusturoasa...

Cum era și firesc, primul număr al revistei trimestriale „de tradiție și memorie culturală", numită ,,**Izvor de neuitare-Comuna Brusturoasa**" a fost lansată și în localitatea în care a fost și va fi editată încontinuare, Brusturoasa.

Evenimentul a avut loc la **Biblioteca „Păstorel Teodoreanu**", celebrul scriitor având o parte din rădăcinile sale și în această comună. Editoarea fondatoare a noii publicații este Liliana Atomulese, cunoscută și în comunele Brusturoasa și Palanca, dar pe toată Valea Trotușului și în județul Bacău pentru entuziasmul de a scoate la iveală viața satului în care s-a născut și în care trăiește. Lansarea a urmat premierei de același fel care a avut loc, recent, la Onești. La evenimentul de la Brusturoasa au venit, alături de numeroși săteni, subprefectul Narcis Jitaru, Iulian Pintile - consilier superior la Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului, primarul comunei Cristian Coman-Găburici și viceprimarul Valeriu Atudorei și președintele Filialei Județene ,,Cultul Eroilor", Dănuț Voicu, alături de membri ai Filialei. Au fost prezenți și pictorii și profesorii Ioan Măric și Augustin Cojocaru, care au expus tablouri din creația proprie, dar și desene ale copiilor participanți la a treia ediție a taberei de pictură „Arta în natură", organizată la Brusturoasa.

Manifestarea a fost deschisă cu un scurt program de melodii populare interpretate cu măiestrie de copii care fac parte dintr-un ansamblu folcloric coordonat de profesorul Gheorghe Roșu.

Apoi, acest prim număr al revistei „Izvor de neuitare" a fost prezentat de muzeograful și criticul de artă Iulian Bucur - în stilul său captivant și colorat - și de Romulus-Dan Busnea - jurnalist și publicist, membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, Filiala Bacău. Iar despre inițiativa editării revistei au vorbit și Narcis Jitaru, Cristian Coman-Găburici, părintele paroh

Constantin Popa, Marian Butucaru și Iulian Pintilie. Din colectivul de redacție al noii publicații mai fac parte Romulus-Dan Busnea, redactor- coordonator, Marian Butucaru - grafician, profesorii George Roșu, Aurelia Atomulese, Constantin Popa și Nicolae Petrescu-Redi, inginerul, colecționarul și publicistul Dorel Bălăiță, dar și studenta Mihaela Covaci, toți în calitate de colaboratori.

Cu acest prilej, subprefectul Narcis Jitaru a propus ca Liliana Atomulese și profesorul Gheorghe Roșu să primească, în viitorul apropiat, titlurile de „Cetățean de onoare al comunei Brusturoasa" și a promis să sprijine inițiativa ca ansamblul folcloric din comună să imprime cântecele interpretate pe un CD. De asemenea, Iulian Pintilie a făcut propunerea ca Brusturoasa să devină un reper turistic cunoscut în toată țara și chiar peste hotare.

Și tot cu acest prilej, președintele Filialei Județene ,,Cultul Eroilor" a făcut cunoscut că Liliana Atomulese a acceptat să preia, în scurt timp, președinția unei subfiliale ,,Cultul Eroilor" la Brusturoasa și să revigoreze o astfel de organizație.

(Articolul ,,*Revista `Izvor de neuitare` a fost lansată și în localitatea în care a fost editată: Brusturoasa*", semnat de **Petru Done**)

La final...

Liliana Atomulese, editor-fondator al revistei brusturene : ,,*Aș vrea, dragii mei prieteni, să vă împărtășesc măcar o parte din încântarea de a fi fost înconjurată de oameni dragi sufletului meu și la evenimentul petrecut duminică, în Brusturoasa. În acea zi, la biblioteca din comuna noastră am avut lansarea revistei ,,Izvor de neuitare", proiectul pe care l-am gândit de multă vreme, din drag de satul meu. Însă nu doar din drag de satul meu, dar mai ales de locuitorii săi, cei de demult, cei de azi și îndeosebi, cei de mâine. Mărturiile tuturor merită să rămână consemnate peste timp.*

Vă mulțumesc tuturor!"

Romulus-Dan Busnea, redactor-coordonator al aceleiași reviste: ,,*Referitor la apariția acestei publicații, unică în spațiul rural băcăuan, o să amintesc puțin din cele scrise de mine în acest prim număr al revistei, căci apariția unei reviste în peisajul cultural românesc, chiar și trimestrială, cum este cea de față, într-un moment de regres al publicațiilor tipărite, nu poate fi decât una meritorie, aș spune chiar un act de curaj, dacă ținem cont de eforturile depuse în procesul de redactare și tipărire, precum și de costurile aferente unei publicații cu un cuprins atât de bogat și variat. Iată că, în pofida necazurilor care s-au abătut de ani buni asupra satului românesc (unul dintre acestea fiind fenomenul continuu de depopulare), mai există totuși speranța salvării lui, bineînțeles dacă toți cei cointeresați se implică în mod concret în viața materială și spirituală a comunităților sătești de pe teritoriul țării noastre, unde legătura lor cu Dumnezeu, chintesența supraviețuirii acestora, să poată fi repusă pe temeliile de odinioară, întru cele bune și pentru cele bune. Iar comuna Brusturoasa este un exemplu în acest sens, pentru că aici există un nucleu, în mijlocul căruia se află doamna Atomulese, care ține viu spiritul comunității, prin păstrarea și promovarea valorilor naturale și umane pe care le scoate în evidență cu orice prilej și pe care le onorează cu mândrie și recunoștință. Redescoperirea satului românesc, a tradițiilor sale este absolut imperioasă, pentru păstrarea și promovarea identității culturale a poporului românesc, iar acest lucru este posibil numai prin conștientizarea valorii imensului tezaur cultural de care dispune România, dar, mai ales, printr-o mai bună educare a tinerilor în cunoașterea și transmiterea lui din generație în generație, astfel încât nimic să nu fie dat uitării. Iar revista ,,Izvor de neuitare - Comuna Brusturoasa" exact asta și-a propus și exact asta și face. Să-i urăm așadar, existență îndelungată, cu subiecte cât mai atractive*!"

Cele două lansări pot fi vizionate pe canalul YouTube al televiziunii Exclusiv TV Onești, la: https://www.youtube.com/watch?v=YtmdXczu4YM&t=376

Și la:

https://www.youtube.com/watch?v=Ca6fOVkW35A

Romulus-Dan BUSNEA

LADA DE ZESTRE

PĂSTRĂTORII DE TRADIȚII

În străduința de a găsi lucruri relevante despre Brusturoasa, am realizat că această mică revistă nu ar fi completă, dacă nu s-ar regăsi în paginile sale și unele dintre cele mai importante valori ale satului nostru. Unele dintre ele se află în casele noastre, iar uneori nu le dăm importanță, gândindu-ne că sunt învechite. Dar, tocmai aceste obiecte păstrează acea legătură cu părinții și bunicii noștri, atunci când ei pleacă dintre noi. Pentru că, oare cine am fi noi, fără amintirile despre strămoșii noștri? Aceste amintiri pot fi niște lucruri, dar pot fi și niște povești, care se transmit prin viu grai, în familiile noastre. Și nu doar în familiile noastre, ci și între vecinii cu care aceștia au interacționat de-a lungul vieții. Toate lucrurile, toate poveștile, toate întâmplările, adunate la un loc, alcătuiesc acea zestre materială și imaterială a satului. Unii dintre noi au renunțat la obiecte, dar mai păstrează poveștile, care sunt și ele foarte importante. Doar că vederea unui lucru vechi, de regulă, declanșează acele amintiri frumoase, fiecare având povestea sa.

În această direcție a pornit gândul meu, acela de a-i găsi prin sat, pe acei oameni adevărați, care, fără a-și dori glorie, ori răsplată, au hotărât ca păstrarea oricăror bucățele de istorie a satului, să devină misiunea lor de suflet. Spre bucuria mea, am găsit mai mulți.

În acest număr, vi-i prezentăm pe soții Rodica și Toma Coman, despre care am mai povestit puțin în altă împrejurare.

Casa lor se află în vecinătatea mea. Desigur că, în copilărie, pe atunci acolo era doar Toma, cu frații și părinții săi. Doar că tatăl lor, nenea Leurenț, așa cum îl știa toată lumea, era un om foarte special. Era un rapsod popular care, fără a avea studii, cânta dumnezeiește. În serile liniștite de vară, ieșea pe prispa casei și cânta la clarinet. Sunetul acestuia se auzea până departe, răspândind o vrajă care ne cuprindea pe noi, toți vecinii. Așteptam serile cu nerăbdare, ca și cum am fi mers la concert. Muzica sa era blândă, cânta niște doine pe care poate le știa din bătrâni, ori poate le găsea în sufletul său.

Leurenț cu fiul Săndel

Însă, pe lângă momentele de gingășie ale serilor, Leurenț era un om foarte vesel, care glumea tot timpul, era vornic la nunți, știind să spună cu tîlc toată conocăria și în plus, însoțea alaiul Jianului, deschizând drumul cu cântecul clarinetului. Nu exista om în sat care să nu îl cunoască. Lucrând la C.F.R., făcea naveta cu trenul, făcând deliciul navetiștilor cu glumele și poveștile sale. Acest om și-a crescut copiii în credință, cu hărnicie, cu cinste, ei ducând mai departe tot ce înseamnă valorile

familiei și ale satului. Iar după ani, Toma a găsit-o pe Rodica, croită din aceeași stofă, ei formând un cuplu foarte potrivit.

Și iată că acești oameni, pe care îi știam de toată viața, m-au surprins. Fiindcă nu cunoșteam cu adevărat ce pasiune arde în ei. Cu modestie și smerenie, ei duc viața obișnuită a unor săteni fără pretenții de modernism exagerat. Nu duc lipsă de nimic, fiindcă își muncesc pământul, cresc câteva animale care să le asigure acea hrană curată și acea îndestulare pe care o au mulți dintre locuitorii din Brusturoasa.

Acești pasionați de tradiții, culeg de peste 20 de ani orice obiect le iese în cale. Pe unele le-au cumpărat cu bani, ori cu alte lucruri la schimb, iar pentru foarte

multe, Toma, care este și fierar, a lucrat diverse fierătănii de care aveau trebuință sătenii. Pe altele le-au cerut și le-au primit. Au în colecția lor și multe lucruri pe care oamenii le-au donat, doar pentru că nu știau unde să le pună, nu le doreau în gospodărie, dar au avut gândul cel bun să nu le arunce.

Practic, casa lor a devenit un sanctuar al obiectelor orfane. Iar Rodica și Toma le îngrijesc, le spală, le repară și le scot la lumină, le dau o nouă viață. Unele obiecte chiar sunt folosite în viața de zi cu zi, nu rămân doar exponate nemișcate. De multe ori mă gândesc la acea vibrație pe care o au aceste obiecte, și cum oamenii care trăiesc în preajma lor se încarcă de acea energie minunată, vibrație care le transmite poveștile nespuse, trăite de foștii lor stăpâni.

În ultima vreme, sutele și sutele de obiecte nu își mai găseau locul pe nicăieri. Așa încât, Rodica și Toma s-au gândit să le facă propriul lor spațiu, numit „Odaia bunicii”. O încăpere croită după vechiul tipic din

sat. În loc de podele din scânduri, Rodica a pus lut, iar peste el a pus preșuri țesute din cârpe. La loc de cinste se găsesc stativele, adică acel obiect fără de care o familie de demult nu avea ce îmbrăca, nu avea ce pune pe pereți, nu avea cu ce se înveli, nici nu avea ce pune pe jos. Iar alături, patul cu tăblii, având salteaua umplută cu fân înmiresmat.

Din grindă atârnă o covățică, unde odinioară dormea copilașul. Apoi lada de zestre, dar și căpătâiul cu scoarțe și lăicere, care erau hărăzite fetelor de măritat, iar mai târziu erau date de pomană, drept punți de trecut în lumea de dincolo, etc., etc.

Evident, chiar și odaia bunicii a fost neîncăpătoare. Iar celelalte exponate au rămas în continuare pe pereții exteriori ai casei, pe sub acoperișurile teraselor, prin locuri greu de imaginat și care te surprind oriunde ți-ai întoarce privirea.

În acest cadru superb, parcă spiritele bătrânilor satului s-au adunat și ne-au chemat la sfat. Și ne-au

atras acolo, precum le atrag florile pe harnicele albine. Iar harnicele albine, adică gospodinele de azi, s-au lăsat ademenite, și se adună la niște șezători memorabile. Fiecare își aduce lucrul de mână de acasă, care o cusătură, care o împletitură, iar cine nu știe ce să facă, învață. Este un loc minunat, iar aici, o întreagă lume apusă, renaște la viață!

LILIANA ATOMULESE

CU CREDINȚA ÎN SUFLET

Parohia Camenca – Hramul Sf. Ilie Tesviteanul

Sat Camenca, Comuna Brusturoasa, județ Bacău

Satul Camenca este situat la 25 km de Orașul Comănești, spre izvorul râului Trotuș. Satul aparține comunei Brusturoasa și se întinde pe albia râului Camenca. La sfârșitul secolului al XIX-lea, Camenca era un cătun în plasa Muntelui, formând un singur „trup cu satul Brusturoasa".

Comuna Brusturoasa este atestată documentar din anul 1802. Despre satul Camenca [Kamenka=loc pietros] există mențiuni istorice din anul 1850, cum că era un mic sat din marile averi ale boierilor. Acest sat s-a dezvoltat pe locul unde erau tăiați brazii falnici, încât la anul 1930 era în funcțiune un mic tren pe actualul drum de acces, pe CAMENCA, cu ajutorul căruia se exploata masa lemnoasă

În anul 1992, parohia „Nașterea Maicii Domnului" – Brusturoasa primește, prin decizia prefectului județului Bacău, locul denumit „Șura Popii" din satul Camenca, ca restituire din ceea ce a deținut în anul 1945. Aici s-a început din anul 1993, sub supravegherea preotului Ventel Balcanu, zidirea lăcașului de cult, pe fundație de piatră, din lemn, tencuit cu nisip, var și cârți. Totul a fost posibil datorită credincioșilor comunei Brusturoasa și sponsorilor din Societatea Națională a Petrolului din Zemeș, fără implicarea autorităților locale. Lucrările merg greu și astfel, în anul 2001 era înălțat doar lăcașul de cult și prin decizia Episcopiei Romanului, este numit preot paroh Chelaru Adrian prin înființarea parohiei

„**SFÂNTUL ILIE" – CAMENCA**.

În anul 2015 este numit Pr. Adrian Țuglea care va desfășura lucrări ample de restaurare a Bisericii și ridică la roșu Casa Praznicală. Din 2019 și până în prezent, subsemnatul nevrednicul Pr. Țuglea Răzvan, voi încerca cu ajutorul lui Dumnezeu și al credincio-șilor, să con-tinui drumul lăsat de îna-intașii mei.

Nu după mult timp de la numirea mea aici, a venit Pandemia, o perioadă grea pentru întreaga lume, dar și pentru comunitatea noastră. A fost o perioadă în care am putut să văd o parte frumoasă a comunității noastre.

A venit ordinul cu distanțarea socială chiar în lăcașul de cult. Oamenii s-au supus și îi felicităm. Apoi ni s-a cerut să ieșim cu slujba afară, în frig. Am făcut ascultare de autorități ca toți preoții din țară, sperând că totul va fi bine cât mai curând și că nu va avea nimeni de suferit. Deși tremurau cu toții, nu s-au lăsat de Sfânta Liturghie. Se vorbea de linguriță din Sfântul Potir ca „sursă de contaminare", dar cămencenii noștri și mai ales mamele cu copii mici nu s-au speriat, ci mai des s-au „contaminat" cu Izvorul Vieții noastre – Hristos Dumnezeu. A urmat limitarea accesului în sfântul lăcaș la 4 persoane. Cu lacrimi în ochi au plecat oamenii după slujba în care li s-a cerut și acest lucru. Slujeam cu un nod în gât. Am pus stație la Biserică ca să se poată auzi slujba măcar un pic la casele din jurul bisericii. Noaptea de Paști a fost și mai emoționantă. Doar am lăcrimat împreună cu voluntarii și cu domnii de la poliție... toți niste oameni extraordinari.

Odată, m-am întâlnit cu o femeie din sat și imi întinde 100 de lei. I-am spus ca e pandemie, că nu se mai face colectă, că nu mai lucrăm nimic, dar ea imi spune ca va trece pandemia și că noi trebuie să continuăm lucrările la Biserică. Când am întrebat-o cum o cheamă, ca să notez în agendă, ea a zis că nu conteaza...doar știe Dumnezeu cine e ea. Altă dată, o femeie din sat a venit la slujbă și a zis ca ea nu mai poate trăi fără Sfânta Liturghie, că ea preferă să fie amendată cu oricât, dar să o las puțin să stea să se îndulcească din bucuria de a fi în Sfânta Biserică.

Pentru oameni ca aceștia mai ține Dumnezeu lumea. Adeseori mă lua dorul de oameni, mă suiam în mașină și o luam dintr-un capăt în altul al satului doar ca să îi mai văd. E o cinste să fii preotul acestei comunități.

Preot RĂZVAN ȚUGLEA

Născut în Brusturoasa Primăvara copilăriei

Am primit invitația de a scrie aici câteva rânduri într-o zi de mare sărbătoare creștină, Învierea Domnului, și o superbă zi de primăvară cum doar acasă mai am ocazia să admir. De altfel, dacă stau să mă gândesc, acasă e sărbătoare când reușesc să mai ajung, pentru că ”lung e drumul Clujului”. Sunt 18 ani de când am luat trenul spre Cluj, unde am studiat, unde lucrez, am prieteni și... trăiesc. Mi-am găsit locul, cum s-ar spune. Și sunt la momentul la care jumătate din viață mi-am petrecut-o acasă - la Brusturoasa, iar cealaltă jumătate acasă - la Cluj.

Despre fiecare jumătate ar fi multe și frumoase de povestit, dar despre primăvara copilăriei sunt rândurile care urmează, ca să fac astfel legătura și cu perioada în care apare publicația. Încep cu un obicei de Paști pe care l-am practicat până nu demult în familie și nici nu-mi dau seama exact când am renunțat la el. După noaptea de Înviere, mama punea într-o cană curată cu apă un ou roșu, un inel de aur și o monedă. Cu apa ne spălam pe față în toată Săptămâna Luminată, iar apoi, cu fiecare obiect din cană ne frecam pe obraji, pe frunte și pe bărbie și ne ziceam în gând: să fiu sănătoasă și roșie în obraji ca oul, să fiu puternică și apreciată ca aurul și să am tot ce-mi doresc, bunăstare și bogăție. Treaba cu roșie în obraji știu sigur că s-a îndeplinit!

După Paști și Izvorul Tămăduirii urma o perioadă aglomerată pe lângă casă. E timpul aratului și semănatului, activități la care eu participam cu un scop clar în minte: să mă dau cu grapa. Nu ca astăzi cu tractorul, totul se rezuma la un cal putere. După ce se trăgeau brazdele cu plugul, urma mărunțitul bulgărilor de pământ cu grapa, tot trasă de cal. Era nevoie de un pic de presiune așa că mă urcam pe grapa înțesată cu crengi de copac, care aveau rolul și de a nivela puțin terenul, și eram plimbată așa dintr-o parte într-alta a arăturii. Mare dezamăgire a fost când am crescut și deja greutatea mea era prea mare, așa că ai mei m-au înlocuit cu niște buturugi...

Tot în perioada asta are loc înțărcatul mieilor și urcatul oilor la munte. În săptămâna dinainte este agitație mare cu tunsul oilor. Tot timpul mi se părea că le doare și că animelelor le era frig după aceea, până se obișnuiau cu noua „haină”. În fine, tata ne mai lăsa pe mine și pe sora mea să ne jucăm cu foarfeca în lână, dar când vedea că mai mult chinuim animalul și îl pișcăm pe ici pe colo de piele, își pierdea răbdarea și ne punea doar să le ținem să nu se zbată. Evident, noi le alintam și vorbeam cu ele, să nu le mai doară... Apoi, în ziua

răvășitului, mergeam în urma oilor, cu tata „căpitan” de turmă, să ne asigurăm că nu se împrăștie ori se întorc spre casă. Nu era cazul, mai ales că tata avea tot timpul în buzunar un păpușoi (termen necunoscut la Cluj, apropo!) cu care le ademenea.

Venea apoi Înălțarea Domnului, când se marchează și Ziua Eroilor. Despre asta îmi aduc aminte două lucruri: ciocneam din nou ouă roșii și mergem cu toată clasa la biserică. În Brusturoasa am făcut doar grădinița și clasele primare, dar îmi amintesc slujbele din curtea bisericii când eu nu reușeam să mă gândesc decât la pachețelele cu mâncare pe care le primeam la final de la preot. Și să nu cumva să rămân fără! Nu de alta, dar era bătaie pe ele, iar eu eram cam rușinoasă.

Apoi venea vara, dar de acolo începe altă poveste. Și dacă în modernul Cluj îmi lipsește câteodată ceva (pe lângă părinți), e felul în care se văd anotimpurile în colțul de rai de acasă. De la verdele infinit al pădurii și de la crengile prunului înflorit mi-am luat încă o dată inspirația!

Ce primăvară frumoasă a fost copilăria la Brusturoasa!

Cristina Mihăilă

DESPRE MINE.....

Am plecat din Brusturoasa în 2007, terminasem liceul la Comănești și singurul plan concret de viitor era Facultatea de Jurnalism. Imediat după absolvire m-am angajat la „Servus, Cluj!”, un cotidian local unde am învățat cu adevărat meserie. Ulterior am făcut trecerea la televiziune, mai întâi ca redactor, apoi ca editor la jurnalele de știri ale Transilvania Live/Look TV. În prezent, sunt producător la Prima TV și Prima News. Nu, nu apar la televizor, dar coordonez tot ce se vede pe ecran în timpul unei emisiuni. Sunt „vocea din cască”, le mai spun eu oamenilor, și cel mult îmi apare numele pe genericul de final. Dar pentru mine este mai important că fac ceea ce-mi place și îmi place ceea ce fac!

COLONIILE DE UCENICI

În articolul de astăzi, am hotărât că ar fi interesant să aflăm câte ceva despre acele activități care se desfășurau verile, în Brusturoasa. Pentru că, pe criteriul că satul nostru a fost întotdeauna unul special, nu putem să nu scoatem la lumină un aspect prea puțin cunoscut, care vine să întărească această afirmație.

Pornind căutarea spre deslușirea motivului, sau oportunității, pentru care în Brusturoasa aveau loc aceste tabere de vară, am reușit să aflu cîteva lucruri care clarifică aceste întrebări. Am pornit cu cercetarea chiar din sat. De aici, am primit un ajutor important de la doamna conf. univ. dr. Ecaterina Crețu, care s-a născut în Brusturoasa, în familia Toderiță și care împreună cu frații săi, încă mai păstrează casa bunicilor Ciotloș, petrecând cât de mult timp poate aici, unde sufletul ei se regăsește cel mai bine. Așadar, d-na Crețu mi-a permis reproducerea unor poze, primite în anul 2012 de la înv. Aurora Nemeșiu, fiica directorului de atunci, al școlii din Brusturoasa, Alexandru Bălăuță.

Colonia din Brusturoasa 1935
În stânga Alex. Bălăuță, în centru preotul I. Grigoraș

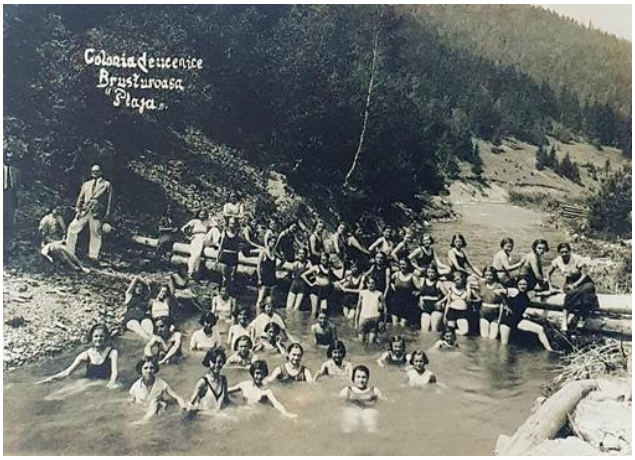
Pozele erau din anii 1935 - 1938. Se pare că era o activitate care ocupa practic toată vacanța de vară a cadrelor didactice din sat, existând mai multe serii de ucenici. Cercetând „Monografia școlii Brusturoasa” scrisă de Alexandru Bălăuță, dealtfel foarte bine construită, nu am găsit nici o referire la coloniile școlare. Acestea au fost, e adevărat, activități de vacanță, însă tot școala a fost locul de desfășurare a acestora. Alexandru Bălăuță apare în multe dintre aceste poze, ca de altfel și preotul Ioan Grigoraș alături de prezbitera

Colonia de ucenici seria a III a Brusturoasa - 1938
„Explicarea textului Bibliei”

Mărioara, soția sa. După cum ne povestesc imaginile, activitățile pe care le făceau ucenicii în această tabără, erau multiple. Așa că, am extins căutarea, care ne-a înlesnit aflarea unor informații foarte interesante.

Aflăm din volumul „Ale tale dintru ale tale[1]“, scris în onoarea lui Spiru Haret, că în 1901, la inițiativa acestui mare reformator al învățământului românesc, iau ființă coloniile școlare după modelul celor înființate deja în alte țări. Scopul acestor colonii, de fapt tabere în accepțiunea termenului din timpul prezent, era acela de a îi ajuta pe copiii săraci să iasă din mediul în care crescuseră, fie și măcar pentru o scurtă perioadă, cheltuielile fiind plătite parțial de către stat, parțial din sume adunate din subscripții publice, ori din serbări magnifice organizate în capitală. *„Această tânără instituție, ca și sora ei mai mare, instituția cantinelor școlare este un auxiliar puternic al școalei, căci vine în ajutorul elevilor săraci, ajutând și promovând desvoltarea lor fizică și intelectuală, cultivând sentimentul practic și cel religios, desvoltând sentimentul de solidaritate socială și gustul frumosului.*“ În acest sens, au fost înființate colonii școlare în mai multe localități, de regulă la mânăstiri ca Agapia, Văratec, ori în stațiuni climaterice ca Techirghiol. De aici aflăm că: „(....) *În 1908, Cassa Școalelor trimete 3 colonii de câte 40 – 50 de copii din Iași, Galați și Botoșani la: Brusturoasa și Asău, județul*

„La plajă” – ghiol pe malul gârlei

[1] http://digitool.bibmet.ro/ - *Lui Spiru C. Haret "Ale tale dintru ale tale : la implinirea celor șeasezeci ani”*

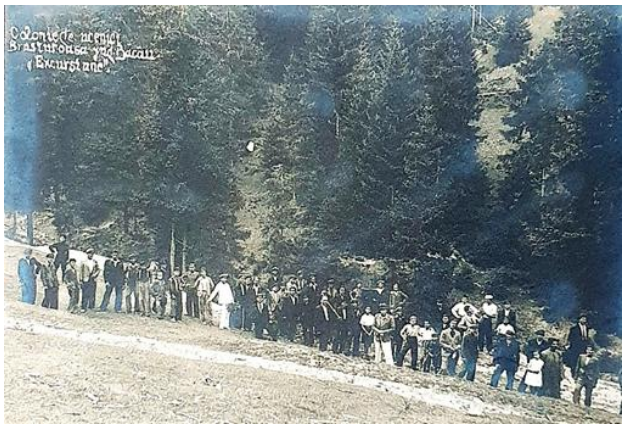
Bacău și la M-tirea Neamțului. (....) Primăria orașului Galați (în vara anului 1909) a trimes la (Bacău) o colonie școlară de 40 copii, cu care a cheltuit 1200 lei. Din aceștia 200 au fost oferiți de societatea «Cantina Școlară» din acel oraș."

Pentru anul 1908, aflăm din ziarul „Dimineața" ediția din 10 iulie, că: *„Societatea anonimă „Silvia" pentru exploatarea pădurilor, va pune în mod gratuit la dispoziția coloniilor școlare un medic, medicamente și lemnăria necesară pentru construirea paturilor coloniei școlare de la Brusturoasa (Bacău)"*

Nu știm ce s-a întâmplat în anii următori, dar probabil taberele au mai continuat. Oricum, în anii Primului Război Mondial, la Brusturoasa era linia frontului, așa încât nu se mai putea face nimic. Iar după terminarea acestuia, satul era distrus, școala la fel, așa încât abia după o vreme îndelungată au reînceput acest gen de activități.

După cel de Al Doilea Război Mondial, această inițiativă a lui Spiru Haret a fost, se pare, regândită.

În 1922, conform ziarului „Neamul Românesc" din 27 mai, sub patronajul principelui Carol, a avut loc prima adunare generală a „**Comitetului pentru ocrotirea ucenicilor industriali**". Atunci s-a hotărât *„alcătuirea de colonii de vară pentru ucenici"* și *„la sfîrșit s'a exprimat dorința ca ucenicii pentru partea sportivă, educația fizică, să fie afiliați Marei Legiuni a Cercetașilor, întrucît și ei, atît în timp de pace cît și de război, formează a doua armată pentru susținerea și apărarea patriei."*

Colonie de ucenici Brusturoasa – „Excursiune"

„Universul" din ianuarie 1927, avea următoarea informație: *„Ministerul muncii, în dorința de a pregăti și trupește pe viitorii lucrători, a făcut o lege, care a și fost votată, prin care patronii sunt obligați să verse la cassa Statului, câte 2 lei pe săptămână de fiecare ucenic pe care îl întrebuințează. Din această sumă, se vor face în fiecare vară colonii de ucenici în felul celor școlare (....)".* Tot în 1927, din ziarul „Lupta", aflăm că *„Directorul general al meseriilor și învățământului,*

Colonie de ucenici – Brusturoasa - în mijloc, dir. Alex. Bălăuță

muncitoresc a hotărât să trimită colonii de ucenici în localitățile: Călimănești, Bușteni, Slănic-Prahova, Valea Trotușului", fără a specifica numele localităților de pe vale. Se pare că, după cum sună un anunț din ziarul „Lumea" de Iași, în 1928, dar și în 1929, existau și niște tabere private, care se foloseau de infrastructura deja existentă la noi, de data aceasta cheltuielile fiind suportate de elevi:

„Pentru Colonia de vară a elevelor de curs secundar, organizată de Asociația Creștină a Femeilor, la Brusturoasa, Jud. Bacău, pe valea Trotușului, se primesc înscrieri pentru amândouă seriile și se dau informații în fiecare zi, de la 4—7 p. m. la sediul Asociației str. Dancu 5." - 1928

„Colonia de vară BRUSTUROASA pentru eleve de curs secundar. Înscrieri se primesc zilnic de la 3—8 p. m. la sediul A. C. F. (Asoc. Creștină a Femeilor) str. Dancu 5. Pensiunea este 2000 lei pe lună și 500 lei drumul."- 1929

În anul 1928, ziarul „Mișcarea" comunică, referitor la colonia din acea vară, următoarele:

„Direcțiunea generală a acordat la ducere și înapoiere gratuitatea pe c. f. r., precum și vagonul de cl. 3-a necesar, în ziua de 31 Iulie crt., primei serii compuse din 30 elevi, și în zilele de 2 August șl 31 August crt., celei de a doua serie a coloniei de vară „Brusturoasa" organizată de Asociația Creștină a Femeilor Române"

În 1930, se pare că *„SE DESFIINȚEAZĂ COLONIILE DE UCENICI - Ministerul a avut grijă să telegrafieze că din lipsă de fonduri este pus in imposibilitate de a mai face sacrificii bănești pentru coloniile de ucenici."* Acest lucru îl aflăm din ziarul „Dimineața", din iulie 1930.

În anii următori, 1932, 1933, 1934, apar niște referiri sporadice, cu tabere puține, nu însă și la noi.

În iulie 1935, ziarul „Curentul" anunță că pentru repausul ucenicilor și ucenicelor, ministerul muncii a înființat la munte și la mare, colonii pe intervalul 1 iulie – 1 septembrie cu durata de 25 de zile. Numărul lor era de circa 1300, repartizați la munte în coloniile Călimănești, (...) Brașov, Brusturoasa, Bran (...)

După cum puteți vedea, toate erau stațiuni de renume.

Ziarul „Dimineața” din iulie 1936 relatează că *„Ministerul muncii a organizat și anul acesta colonii școlare, cu elevii ucenici ai școalelor industriale din toată țară. Aceste colonii sunt fixate în comunele Timișul de Sus, Malnaș, Brusturoasa, Bran, Budachi, Piatra- Neamț, Brașov, Borsec, Călimănești, Mangalia și Bugaș. Fiecare serie de colonie este compusă din câte 50 elevi ucenici, sub conducerea unui director, ajutat de un pedagog și un medic. Coloniștii sunt organizați străjerește, având un comandant străjer.*”

Glasul Bucovinei” din iulie 1936 anunța că:

Colonie de ucenici – „Ansamblu de gimnastică” - 1937

„Anul acesta Camera de Muncă din Cernăuți a acordat o mare atenție trimiterii ucenicilor în coloniile de vară. Ministerul Muncii a înființat colonii la mare și la munte, unde în fiecare an sunt trimiși pentru reconfortare un număr însemnat de ucenici dela toate școlile de ucenici și ucenice din țară. Ucenicii sunt trimiși în 3 serii a 20 de zile, astfel că fiecare profită îndeajuns de binefacerile acestor colonii din punct de vedere al întremării fizice și al educației morale. Prima serie a plecat la 1 iulie urmând ca celelalte două serii să plece la 20 Iulie și 10 August. Ucenicii au fost trimiși la Budachi-Cordon și Piatra Neamț, iar ucenicele la Brusturoasa (jud. Bacău). Au fost trimiși ucenicii dela 3 școli din Cernăuți, dela școlile din Rădăuți, Suceava și Dorohoi. Ministerul Muncii grijește de întreținerea complectă a ucenicilor, iar transportul e plătit de Camera de Muncă. S’a prevăzut pentru acest scop o sumă de 80.000 lei.”

Din ziarul „Curentul” din august 1937 aflăm:

„Ca în fiecare an, și anul acesta, ministerul muncii a organizat o serie de nouă colonii de ucenici și ucenice în diferite stațiuni balneare climaterice din țară. D-l prof. Ion I. Nistor, ministrul muncii și asigurărilor sociale, a dorit ca numărul celor ce vor fi trimiși să se reconforteze să fie cât mai mare posibil iar selecționarea lor să se facă cu cel mai mare discernământ. După minuțioase examene medicale comisiunile examinatoare au stabilit numărul de ucenici și ucenice la 1315 repartizați la Călimănești (R. Vâlcea) Brusturoasa (jud. Bacău) Timișul de Sus (jud. Brașov) Budachi-Cordon(Cetatea Albă) Borsec. În afară de aceste șase colonii, ministerul a mai trimes 100 ucenici în diferite regiuni unde sunt taberele Fundațiilor Regale, care luptă pentru ridicarea nivelului de viață a satelor. Pe lângă aceasta, ministerul muncii a organizat și pentru ucenice două colonii la: Mangalia (jud. Constanța) două serii a câte 65 ucenice de fiecare serie. Scopul urmărit de ministerul muncii este de a da ocazie tinerelor vlăstare din câmpul muncii, să-și refacă în mijlocul naturii, sănătatea ce a putut fi sdruncinată din cauza aerului viciat din ateliere și fabrici. Toți coloniștii stau sub constanta supraveghere medicală. Alimentația e abundentă. Din programul de peste zi nu lipsesc punctele străjerești. Toate aceste colonii de ucenici sunt un adevărat loc pentru recreare trupească și sufletească a tinerilor.”

În iulie 1938, ziarul „Timpul” publică lista localităților care au primit aprobarea comandantului „Străjii Țării”, pentru coloniile de ucenici, băieți, printre care și Brusturoasa. Ucenicele au fost repartizate în alte părți.

Colonie de ucenici seria a III a - 1938
Brusturoasa - „Coloană de marș”

În iulie 1940 aflăm din ziarul „Timpul” că se amână, până la noi ordine, coloniile de ucenici și ucenice din mai multe localități, printre care și Brusturoasa. Apoi, a venit iarăși războiul.....

Aceasta pare să fi fost frumoasa poveste a coloniilor școlare, transformate în colonii de ucenici. Ea s-a întins pe o durată de aproape 40 de ani, fiind o inițiativă demnă de acele minți luminate care conduceau țara în acele timpuri.

Iar Brusturoasa s-a numărat printre aceste zone speciale, cu o climă minunată și cu oameni deosebiți.

LILIANA ATOMULESE

DRAG DE BRUSTUROASA

La rugămintea mea, d-na **Mihaela Sava**, cunoscută lumii întregi drept **„Prăjiturela”**, mi-a pregătit un mic text, cu câteva gânduri despre Brusturoasa.

Însă, trebuie să vă povestesc cum s-a petrecut prima noastră întâlnire. Deși cunoșteam multe lucruri despre ea, nu ne întâlnisem niciodată. Părinții săi, Rodica și Pavel Matei, îmi sunt și puțin rude, deci știam cine este. Deja devenise faimoasă, iar pasiunea sa pentru gătit fusese recunoscută de către specialiști, participările sale la diverse emisiuni culinare, ori prezența sa pe platourile de filmare pe multe posturi TV, făcând-o extrem de cunoscută. Așa au căpătat realizatorii de la TV Paprika, încrederea că ea le va fi unul dintre cei mai buni ambasadori.

Iată cum, în anul 2024, Mihaela s-a hotărât să facă o serie de episoade chiar în Brusturoasa, satul drag inimii sale. Bineînțeles că echipa de filmare a urcat la stâna familiei, din Cotumba, apoi acasă la părinții Mihaelei, dar și la mătușa sa. Unul dintre episoade ne-a avut protagoniste și pe noi, doamnele de la Șezătoare Brusturoasa, iar locația filmărilor a fost la Muzeul Etnografic al familiei Coman. Desigur că noi aveam niște emoții teribile, experiența noastră în fața camerelor fiind inexistentă. Din fericire, lucrurile complicate ce se petreceau acolo, ne-au fost netezite cu diplomație și bunătate de către Mihaela. Nimic din ce am făcut nu a fost contrazis, ori criticat, noi eram acolo personajele principale. Tot timpul am simțit ajutorul ei, iar eventualele greșeli au fost reparate. Dealtfel, toată echipa a avut o răbdare de înger.

Iar Mihaela a fost zâna noastră bună! De care ne-am îndrăgostit iremediabil! Și pe care o așteptăm de fiecare dată cu drag!

LILIANA ATOMULESE

Locul în care rădăcinile nu se usucă niciodată

De fiecare dată când cineva mă întreabă de unde sunt, răspunsul meu e mereu mai lung decât se așteaptă. Sunt din Siculeni, de lângă Miercurea Ciuc, dar vacanțele le-am petrecut în Brusturoasa, județul Bacău – și acolo s-a născut sufletul meu. Părinții mei sunt amândoi de-acolo, tata din Cuchiniș, mama din Hângănești, iar eu am crescut între două lumi: una cu reguli și școală, cealaltă cu povești și mângâiere. Dintre toate figurile care m-au format, bunica Viorica e cea care s-a așezat cel mai adânc în mine. Rămasă văduvă tânără, nu s-a văitat niciodată. Dimpotrivă, a făcut din viață o sărbătoare a simplității. Ne spunea mereu că, și când mergi singur pe drum, ești cu Dumnezeu, așa că tot nu ești singur – și poate de aceea nu a vorbit niciodată la singular. Vorbea mereu în numele unei echipe nevăzute: ea și Dumnezeu, ea și noi, ea și satul.

Ne povestea despre fiecare om din sat ca despre un personaj dintr-o legendă. La fiecare drum spre stână sau la zmeură si fragi ieșea câte o poveste: despre cloști cu pui de aur, despre perioada foametei, a războiului sau despre horele din sat. Fiecare tufă de zmeură sau fiecare poiană cu fragi era un pretext pentru o lecție. Așa învățam… râzând, ascultând, pășind pe urmele celor dinaintea noastră.

Când mergeam la stână, pregătirile erau serioase: părinții pregăteau casa, unchiul traseul, noi strângeam prieteni. Și dacă ploua și nu puteam urca cu mașinile, nici că ne supăram – pe jos era mai frumos. Cu bidonul de vin și glumele în spate, râdeam tot drumul. Bunica nu era cu noi fizic la fiecare drum, dar o simțeam în toate – în plăcintele cu brânză, în vișinata pentru baci: „La stână nu te duci cu inima goală. Nici cu burta!” - ne zicea mereu.

Sunt recunoscătoare că am trăit într-o copilărie care mi-a arătat ce înseamnă comunitate adevărată: unde un drum la pădure e și o poveste, și o lecție, și o amintire. Unde tradiția nu e un cuvânt mare, ci o serie de gesturi mici, repetate cu drag și rost. Acolo, la Brusturoasa, nu ne duceam doar în vacanță. Ne întorceam la noi.

Și chiar dacă bunica nu mai e, glasul ei - cald, domol, plin de umor – încă e cu mine. Uneori, când scriu o rețetă sau spun o poveste, îmi vine s-o sun să i-o citesc. Mi-e dor de ea în fiecare zi. Dar știu că, atâta timp cât încă simt mirosul alivencii cu mentă, ea e cu mine. Ea și Dumnezeu. Tot împreună.

MIHAELA SAVA

Mihai Viteazul în Ținutul Bacăului

de gen. **VASILE-JENICĂ APOSTOL**

După Bătălia de la Călugăreni, din 1595, Mihai Viteazul și-a dat seama că independența Țării Românești era o operă care trebuia întregită prin realizarea centralizării teritoriilor locuite de români sub o conducere unică, iar după victoria de la Șelimbăr și intrarea victorioasă în Alba Iulia, a trecut la pregătirea în vederea realizării celui de-al doilea obiectiv politico-militar, care consta în unirea Moldovei cu celelalte două provincii românești. Despre planul lui Mihai Viteazul de a ocupa Moldova, s-a știut îndată după ce Ieremia Movilă ajunsese domn și începuse tratative cu turcii pentru înlăturarea lui de la domnie.

Motivele și planul ocupării Moldovei: Ieremia Movilă uneltea de 5 ani împotriva lui Mihai Viteazul[1], dorind să-l înlocuiască de la domnie cu fratele său Simion Movilă; se baza în această tentativă pe polonezi, turci, tătari și inițial pe Andrei Bathori; oferise adăpost boierilor munteni care se împotriveau politicii lui Mihai și încercase, prin interpuși, să-l omoare prin otrăvire. Pregătirea campaniei din primăvara anului 1600 a fost făcută cu minuțiozitate; Aceasta a început încă din primele luni ale anului 1600, adunând o oaste de 28.000-35.000 oameni, dintre care 6.000 de moldoveni. Oastea lui Mihai Viteazul era împărțită în 3 grupări: una centrală - la Focșani, sub comanda fiului său Pătrașcu, cu un efectiv de 16.000 de oameni, urma să înainteze prin Tecuci și Bârlad, spre Iași; a doua, sub comanda personală a lui Mihai Viteazul urma să pătrundă în Moldova prin trecătoarea Oituz și era constituită din trupe de mercenari cu un efectiv de 20.000 de pedeștri și 8.000 călări, cu 24-37 tunuri; a treia grupare, compusă din 7.000 de oameni, din care 2.000 erau bistrițeni, trebuia să plece din Bistrița, urmând să traverseze munții prin trecătoarea Tihuța, să ajungă la Câmpulung și să se îndrepte de aici spre Suceava, Botoșani și Hotin.

Gruparea forțelor și acțiunile ulterioare pentru cucerirea Moldovei printr-o amplă manevră dublu învăluitoare a fost folosită mai târziu în arta militară românească sub denumirea de manevră pe direcții exterioare, folosită îndeosebi la nivel strategic și operativ în acțiunile ofensive. Față de pregătirile și planul lui Mihai, Ieremia Movilă era incapabil să ia vreo măsură eficace de apărare a Moldovei, fiind insuficient informat cu privire la iminența atacu-lui și neavând forțe cu scopul de a-l instala, din nou, suficiente și bine instruite. Neliniștit, el cerea insistent bani de la turci și ajutor în oaste și bani de la polonezi, principe al Ardealului pe Sigismund, care se afla la Suceava încă de la începutul lunii aprilie. În această perioadă, s-a produs un atac neașteptat asupra Sucevei, executat la 25 aprilie de corpul de oaste care coborâse munții dinspre Bistrița Năsăudului. Ieremia Movilă, având la dispoziție 10.000 de moldoveni și 3.000 de polonezi, a reușit să-i oprească pe invadatori, producându-le pierderi însemnate. Aceștia, neavând provizii, au prădat Mănăstirea Slatina și Biserica Romano-Catolică din Baia. S-au îndreptat din nou spre Suceava, numai după ce a venit Mihai Viteazul cu grosul oștirii.

Foto 1.

Bătălia de pe Valea Trotușului

Această bătălie a început în dimineața zilei de 1 mai 1600, într-o zi de vineri, când avangarda oastei lui Mihai s-a confruntat cu apărătorii orașului Târgu Trotuș. Sugestivă în acest sens este descrierea făcută de istoricul Eugen Șendrea, în lucrarea sa „Istoria necunoscută a Bacăului”:

„Vineri, 1 mai 1600. O mie de săbii trase din teacă, sclipiră la primele raze ale soarelui. Erau călărețiii din avangarda trimisă de domnitorul Mihai Viteazul spre a ocupa Târgu Trotuș, unul dintre cele mai importante orașe ale Moldovei. Sperau să facă o breșă pentru oastea care, avându-l pe Mihai în frunte, înainta de la Brețcu. Chiuind, cei 1.000 de călărețiii se avântă spre porțile orașului crezându-l fără apărare. N-avură noroc. Ca din pământ apărură detașamentele lui Ieremia Movilă. Are loc o scurtă încleștare, moldovenii pricinuind grave pierderi avangardei lui Mihai, care se retrage.”

Aflând de distrugerea avangardei sale, Mihai poruncește ca grosul armatei să înainteze. Înconjurată din trei părți, dinspre Onești, dinspre Oituz și dinspre Slănic și Târgu Ocna, garnizoana cedează și orașul este cucerit. Ca rezultat al împotrivirii moldovenești, târgul a fost ars din temelii, împreună cu 70 de sate dimprejur.

[1] Foto 1: Domnitorul Mihai Viteazul, portretul de la Praga din anul 1601: Site-ul ,,wikipedia.ro”, la https://ro.wikipedia.org/wiki/Mihai_Viteazul#/media/Fi%C8%99ier:MihaiViteazul.jpg, în „*Istoria românilor*”, Egidius Sadeler – Constantin C. Giurescu, București

Arderea satelor din această zonă este confirmată de un document emis de cancelaria lui Constantin Movilă, la 28 martie 1609, prin care se arăta că actele satelor de pe valea Uzului și a Trotușului s-au pierdut *„când a venit Mihai Vodă în țara noastră cu unguri și cu munteni (…) și au stricat țara noastră”*. În acest timp, Ieremia Movilă petrecea la o nuntă la granița Poloniei.

Mihai nu a participat la această confruntare, el fiind la Brețcu, unde stătea la îndoială dacă să-și urmeze oastea pe această direcție. A fost nevoit, însă, să plece neîntârziat cu căruța până în munți, iar de acolo călare, pentru a aplana un conflict care a izbucnit în Trotuș, la împărțirea prăzii din acest oraș, între unguri și moldoveni, probabil mercenari în oastea lui Mihai. La conflict au participat probabil și munteni sosiți cu Pătrașcu pentru a face joncțiunea cu gruparea care venise prin trecătoarea Oituz, în urma revizuirii planului inițial al campaniei.

Bătălia de la Bacău.

Aplanând tulburările ivite între mercenarii săi, Mihai și-a îndreptat trupele spre Bacău, urmând vechiul drum al lui Matei Corvin. Înaintarea s-a făcut cu multă greutate. Pentru parcurgerea distanței de la Târgu Trotuș până la Bacău, care se poate străbate de cavalerie în mai puțin de o zi, iar pentru infanterie, o zi și jumătate, i-au fost necesare lui Mihai șapte zile. Acest fapt s-a datorat rezistenței organizate pe aliniamente succesive de către ostași lui Ieremia Movilă[1]. Aceștia au organizat aliniamente intermediare de apărare pe înălțimile de la Sănduleni, Coman și Pietricica și unele atacuri prin surprindere din codrii seculari existenți în zonă către drumul principal. Trupele lui Mihai împreună cu domnitorul erau la Bacău în ziua de 8 sau 9 mai, dimineață. Aici, Mihai a fost oprit de o armată aproape egală cu a sa, compusă din diferite naționalități, în cea mai mare parte turci, tătari și moldoveni. Bătălia a început în ziua de 8 sau 9 mai, la ora 10 dimineața, continuând toată ziua cu rezultate schimbătoare, până seara, când moldovenii, nemaiputând ține piept, s-au împrăștiat și au rupt-o la fugă. Pierderile au fost mari și de o parte și de alta. În această bătălie a fost luat cel mai mare număr de prizonieri moldoveni.

Nicolae Bălcescu ne spune că 15.000 de moldoveni și-au pus cușmele în sulițe și au trecut de partea lui Mihai: *„Ce va face armia moldavă? Lupta-se-va ea alături cu polonii pentru un domn pus de dânșii și nesuferit țării, împotriva fraților de sânge și a unui erou, fala tuturor românilor? Moldovenii nu stătură mult în cumpănă. Într-o clipă, 15.000 dintr-înșii, punându-și cușmele în vârful lăn-ciilor, cu mari strigăte de bucurie trecură în tabăra lui Mihai”.*

Foto 2.

Victoria lui Mihai Viteazul la Bacău s-a datorat atât priceperii sale în realizarea unor manevre dublu învăluitoare pe direcții convergente, cât și nepriceperii totale a comandantului forțelor moldovene care și-a constituit dispozitivul de apărare cu spatele spre două obstacole naturale puteruternice, râurile Siret și Bistrița, ale căror debite erau foarte mari din cauza ploilor și nu permiteau retragerea forțelor în caz de nevoie.

După această răsunătoare victorie, care i-a adus faima până la Roma, Mihai și-a împărțit armata în mai multe coloane care aveau să se aprovizioneze din prădarea locuitorilor: o coloană formată din mercenari, unguri și sârbi, a pornit pe râul Bistrița în amonte prădând satele Borlești, Roznov și Români. Aceasta și-a continuat drumul spre Piatra și, apoi, spre Târgu Neamț unde, așa cum ne informează Miron Costin, a ocupat cetatea fără luptă; a prădat mănăstirea Agapia și s-a îndreptat spre Baia, având ca țintă Suceava; a doua coloană, alcătuită din moldoveni mercenari sub comanda lui Vasile Mârza, s-a deplasat pe Valea Siretului până la Roman, iar de aici, mai departe, pe Valea Moldovei spre Suceava, unde trebuia să se întâlnească cu coloana de la Bistrița; a treia coloană, comandată de Udrea, care mai târziu a fost numit hatman de Suceava, se găsea, la 11/12 mai, la Roman, de unde voievodul cerea urgent bistrițenilor pâine și vin pentru ostași, iar pentru cai, ovăz, căci toți mureau de foame. De la Roman și această coloană, prădând mai multe localități, s-a îndreptat spre Suceava, pentru a se alătura forțelor care urmau să atace cetatea de scaun.

[1] Foto 2: Domnitorul Ieremia Movilă: Site-ul ,,ro.wikipedia.org”, la https://ro.wikipedia.org/wiki/Ieremia_Movil%C4%83, preluare de pe https://icons.pstgu.ru/needlework/3107

După alungarea lui Ieremia Movilă până la Hotin, Mihai Viteazul s-a retras la Roman, unde se afla în ziua de 20 iunie, dând un decret de amnistiere a dezertorilor, nesupușilor și răzvrătiților. Este probabil ca în aceste zile să fi luat parte și la slujba de la Episcopie. Deoarece mitropolitul Gheorghe Movilă fugise în Polonia însoțit de cei doi episcopi, de Roman și de Rădăuți, Mihai a ales (14 iunie) noii episcopi ai celor două eparhii: Filotei, pentru Roman și Anastasie Crimca, pentru Rădăuți.

La 25 iunie, avea loc la catedrala episcopală ceremonia investirii, prilej cu care episcopul Filotei făcea jurământul de credință față de domnul Țării Românești: *„Mă supun binecredinciosului domn io Mihai Voievod… și celui de Dumnezeu încoronat fiu al său, io Nicolae Voievod, cărora nu voi fi niciodată potrivnic și neascultător, ci îi voi iubi pe ei din toată inima și din tot sufletul, în toată viața mea. S-au scris acestea cu mâna mea, Filoteiul, din mila lui Dumnezeu, Episcop al Sf. Episcopii a Romanului, în anul 7108, ziua 13, luna iunie, 15 zile, la pomenirea Sf. Prooroc Amos, părintele lui Isaiia, prooroc*". Poate cu acest prilej se va fi zgâriat pe peretele pronaosului cu litere latine și cifre arabe: „1600, io Micheal Vv." mărturie epigrafică peste veacuri a trecerii întâiului unificator al românilor prin Roman.

G-ral Dr. **Vasile-Jenică APOSTOL**

Bibliografie:
Nicolae Bălcescu, *Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul, Ediție critică*, Ed. Minerva, București, 1982;
Nicolae Iorga, *Istoria Armatei românești, vol. I și II*, București, 1930;
Nicolae Iorga, *Istoria lui Mihai Viteazul, vol. II*, București, 1935;
Alexandru I. Gonța, *Studii de istorie medievală*, Editura Dosoftei, Iași, 1998;
Eugen Șendrea, *Istoria necunoscută a Bacăului, vol. I*, Editura ,,Vicovia", 2010;
Gen. Dr. Vasile Apostol, *Pagini de istorie, Bârsănești*, 2021.

NOTĂ

După cum ați văzut, în acest al doilea număr al revistei noastre, am primit un articol extrem de interesant, de la dl. general (rtr) **Vasile-Jenică Apostol**, cel care ne-a onorat cu prezența și la evenimentul de lansare al primului număr, care a avut loc la Onești. La acel eveniment, intervenția pe care a avut-o, referitoare la revistă, dar și la alte evenimente corelate cu temele regăsite în interior, a reprezentat un adevărat deliciu pentru public. Iar acestea se datorează elocinței de care dă dovadă de fiecare dată, dublată de o erudiție bine consolidată în anii petrecuți în slujba țării.

General Dr. (rtr.) Vasile-Jenică Apostol (dreapta)

Dar, s-ar cuveni să afle și cititorii, mai multe despre acest specialist în istoria țării noastre.

S-a născut la 7 octombrie 1948 în comuna Bârsănești, județul Bacău. A urmat școala primară în localitatea natală, liceul la Tg. Ocna și Onești, Școala Militară de Ofițeri Activi „N. Bălcescu" din Sibiu, pe care a absolvit-o în 1971 ca șef de promoție.

Vasile-Jenică Apostol este un general (cu 4 stele) român, care a îndeplinit funcția de locțiitor de șef al Statului Major al Forțelor Terestre și Inspector-șef al Inspectoratului Armatei Române.

Este doctor în științe militare. În perioada 1990-1991, generalul de brigadă Vasile Apostol a îndeplinit funcția de comandant al Academiei Forțelor Terestre "Nicolae Bălcescu" din Sibiu.

În aprilie 2000, a fost inaugurat în Parcul Kiseleff Monumentul Infanteriei din București. După cum a afirmat sculptorul Ioan Bolborea, el i-a folosit ca model pe generalii Mihail Popescu (șeful Statului Major al Forțelor Terestre) și pe generalul Vasile Apostol (locțiitor al șefului Statului Major al Forțelor Terestre).

Generalul **Vasile-Jenică Apostol** a fost înaintat la gradul de general de divizie (cu 2 stele) la 25 octombrie 2000 și apoi la cel de general-locotenent (cu 3 stele) la 1 decembrie 2004.

Prin Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 184 din 27 decembrie 2005, având în vedere propunerea ministrului apărării naționale, la data de 28 decembrie 2005, generalul Apostol a fost înaintat la gradul de general (cu 4 stele), fiind trecut în rezervă cu același grad.

Aici am simțit nevoia de o completare, pentru că nu toată lumea știe ce or fi cele 4 stele...

General cu 4 stele, este cel mai înalt grad militar din Armata Română, fiind inferior gradului de mareșal care se acordă doar în timp de război. Acest grad există numai în forțele terestre și aeriene, în cadrul forțelor navale el poartă denumirea de amiral. El se individualizează prin aplicarea a patru stele pe epoleții uniformei militare.

REDACȚIA

PAGINA ARTELOR

O pagină a artelor, nu poate conține decât lucruri frumoase. Iar astăzi, ar trebui să-l cunoașteți pe cel care ne înfrumusețează paginile revistei. Vorbim despre **Marian Butucaru**, un brusturean care ne este alături cu talentul său.

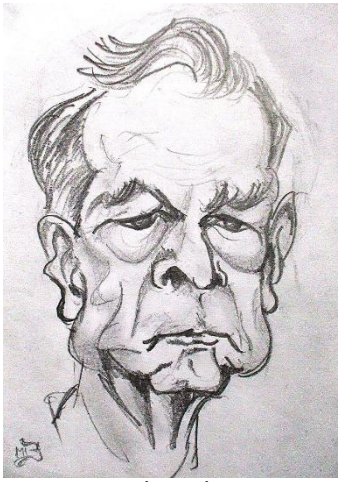
În spațiul acestei reviste, folosim destul de puține desene de-ale sale, deși îi regăsim măiestria în numeroase caricaturi, care surprind exact acele trăsături definitorii ale personajelor.

Născut în 1967, și-a petrecut copilăria la Brusturoasa, unde a și învățat la școala generală din sat. În timpul copilăriei, desena mult, iar muza artelor îi trimitea mesaje. Prin vărul tatălui său, care și-a petrecut scurta viață într-un scaun cu rotile, trăind într-un spital din Iași. Acolo a pictat incredibil de mult, vânzând lucrări, care îl ajutau financiar. Unul dintre medici l-a remarcat și mediatizat.

Alt mesaj l-a primit prin fratele său, Lucian Butucaru, care și-a început studiile la Liceul de Artă din Iași, continuându-le la Universitatea de Arte din București. Cariera sa a crescut fulminant, iar creațiile sale în sticlă au trecut granițele, fiind expuse în zeci ori poate sute de expoziții. În prezent, după 40 de ani de carieră, este profesor dr. la Universitatea de Arte și creează, printre altele și vitralii superbe. Pe lângă alte biserici pe care le-a înfrumusețat, tocmai finalizează lucrarea la Catedrala Neamului. Iar pe Marian, toate acestea îl îndemnau să meargă pe aceeași cale. Doar că tatăl său, a gândit diferit, deoarece, în opinia sa, chiar și un artist în familie era mai mult decât suficient și, de asemenea, a considerat că nu este posibil să trăiască din asta. Așa că, drumul lui Marian a fost altul, cu multe cotituri, poate tocmai fiindcă nu făcea ceea ce îi spunea inima. În tinerețe, după armată, a studiat timp de un an, învățând pictura în frescă de la unul dintre foștii profesori ai fratelui său: *„A văzut că am talent și m-a învățat totul, de la elementele de bază, adică de la pregătirea zidului până la pictura propriu-zisă. După ucenicia de un an, trebuia să dau examenul, iar în 1990 am plecat din satul natal la București. A fost o iarnă foarte grea și, deși am plecat cu trenul la zece seara, tot nu am ajuns la examenul de a doua zi. Dar poate că așa trebuia să fie...”*

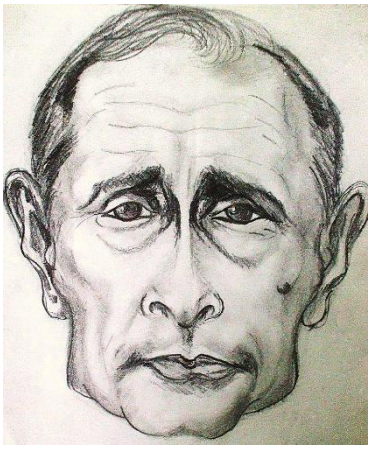

Gigi Becali

Regele Mihai I

După alte locuri de muncă, a ajuns la Jandarmerie, în M. Ciuc. Aici a găsit un mediu prietenos, iar colegii i-au descoperit talentul la desen. Caricatura l-a făcut cunoscut. Au urmat expoziții, articole în presă, adică recunoaștere.

Traian Băsescu

Vladimir Putin

Acum, este tânăr pensionar, găsindu-și timp pentru locuința de la Brusturoasa, dar și pentru această publicație a satului natal. Îi dorim inspirație și să ne fie alături pe drumul revistei!

LILIANA ATOMULESE

BANCA POPULARĂ DIN BRUSTUROASA

Printre comorile despre Brusturoasa, găsite prin diverse locuri, se numără și informația despre Banca Populară „Brusturoasa", din Brusturoasa. Aceasta a fost înființată în anul 1904, din necesitatea de a fi de ajutor localnicilor. Ea a funcționat, cu succes, timp de mai bine de 40 de ani.

Dar, hai să aflăm câteva aspecte referitoare la această instituție, găsite prin presa vremurilor, în „Monografia școalei Brusturoasa" scrisă de Alex. Bălăuță, dar și în „Monografia școlii Brusturoasa" scrisă de Nicolae Volmer.

Pentru clarificarea apariției băncilor populare în toată țara, este necesară o scurtă privire în istoricul acestui proces, care s-a dovedit îndelungat. Ideea a pornit devreme, în 1878, dar a fost nevoie de ani de zile până la punerea ei în aplicare:

„Pentru sprijinirea țăranilor, care se confruntau cu o lipsă acută a monedei, de care aveau mare nevoie pentru răscumpărarea păminturilor primite in urma reformei agrare din 1864, precum și pentru integrarea mai accentuată a agriculturii țărănești în sistemul economic capitalist, la un an după proclamarea independenței, în Adunarea Deputaților, Nicolae Fleva prezenta proiectul de lege pentru înființarea băncilor populare sătești. Se preconiza ca în fiecare reședință de județ să se înființeze cîte o bancă populară, care urma să înlesnească țăranilor acordarea unor împrumuturi în bani de care aceștia aveau nevoie[1]".

Începuturile au fost însă timide, iar prima bancă populară avea să se înființeze în 1891, urmată de doar alte câteva. Totuși, aflăm că: *„La 29 martie 1903, cînd se publica Legea asupra băncilor sătești și a casei lor centrale în România existau deja 700 de bănci populare, multe din ele înființate din inițiativa învățătorilor de la sate, stimulați puternic de ministrul învățămîntului, Spiru Haret care, convins de importanța socială a unor asemenea instituții, devenise un constant susținător al înființării băncilor populare și al creării cadrului legislativ care să le asigure buna funcționare[2]".*

Se pare că îndemnul ministrului a fost urmat deoarece și în Brusturoasa, până la apariția Băncii Populare „Brusturoasa", se pare că a mai existat și o altă societate de acest gen, după cum ne spune ziarul „Universul" din 16.01.1902:

„Din inițiativa învățătorilor Paul Pavloposca și C. Ungureanu, s'a înființat o societate de Credit și economie în com. Brusturoasa, jud. Bacău".

Nu știm ce se va fi întâmplat cu această societate, însă de aici înțelegem că asemenea demers chiar era necesar și util în localitate.

Sătenii chiar aveau nevoie de bani lichizi, dar neexistând pe atunci prea multe locuri de muncă, iar ei trăind doar din ce produceau în gospodărie, de undeva trebuiau să se descurce. Până la vânzarea unei vite, ori a unor oi, ei împrumutau bani de la o instituție de acest gen, urmând să îi înapoieze în momentul când primeau banii din tranzacțiile respective.

Se poate ca acea societate de credit să nu fi rezistat, fiindcă în 1904 deja a apărut o altă bancă, cea despre care vorbim în acest articol. Din ziarul „Universul" din 26.03.1904, aflăm că:

„Banca Populară „Brusturoasa" din Brusturoasa/Bacău, și-a autentificat actele de constituire, având un capital social vărsat de 6545 lei și 80 de bani".

Iar Alex. Bălăuță, în a sa „Monografie a școalei Brusturoasa" scrisă în 1934, menționează că: *„Banca Populară <<Brusturoasa>>, înființată în 1904, cu un capital social de lei 6815,35, a dat un mare ajutor la ridicarea economică a sătenilor"*

Nicolae Volmer, notează în „Monografia școlii Brusturoasa", scrisă în 1990, următoarele: *„La 30 ianuarie 1904 se înființează în comuna Brusturoasa „Societatea cooperativă de credit și economie cu numele de Brusturoasa". Suma capitalului subscris de un număr de 36 de persoane a fost de 6815.35 lei. Președinte a fost ales N. Ghineț, vicepreședinte I. N. Balcanu, membri N. Roșu, D. I. Coman, D. Precub, N. A. Avădanei și C. Popovici. Cenzori: Pavel Pavlov, T. Lascăr și Costică Iftimie*".

Așadar, Bancă Populară „Brusturoasa" era una privată, având un capital social destul de însemnat, comparându-l cu cel al altor bănci populare de la acea vreme. Existau bănci populare care porniseră și cu 560 de lei capital. Ea era era supusă regimului fiscal caracteristic oricăror unități bancare, fiind supervizată de instituția primăriei. De altfel, găsim în data de 12.10.1907, ziarul „Dimineața" care ne comunică:

„D. C. Ath. Cameniță, controlor al băncilor populare și cooperativelor sătești, a plecat la Brusturoasa (Bacău),pentru a inspecta banca populară din localitate".

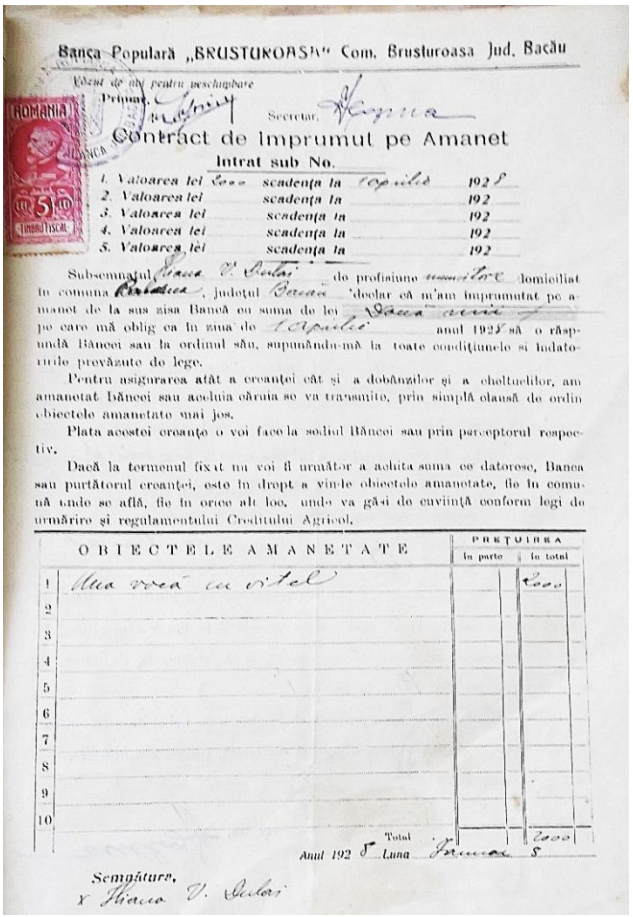
Ca orice firmă privată din zilele noastre, Banca Populară din Brusturoasa făcea donații pentru cauzele care necesitau sprijin. Spunem asta, fiindcă ziarul

[1] www.biblioteca-digitală.ro Revista-arhivelor, Teorie și practică arhivistică, pag. 52

[2] Ibidem, pag. 52

„Dimineața” din 05.02.1914, consemna: *„D-na Adina Em. Costinescu a primit pentru flota națională suma de lei 100 din partea băncii populare Brusturoasa, gara Elie Radu”.*

Banca dădea împrumuturi locuitorilor din sat, dar și altora din satele apropiate, iar aceștia garantau, de regulă, cu animalele din gospodărie. Pentru că arhivele Brusturoasei au ars în războaie, nu am găsit prea multe despre activitatea acestei bănci. Totuși, am reușit să găsesc un set de documente ale unui împrumut, acordat unei femei din Palanca.

Banca Populară „BRUSTUROASA” Com. Brusturoasa Jud. Bacău

Contract de Împrumut pe Amanet

Intrat sub No.

1. Valoarea lei 200 scadența la Octombrie 1925
2. Valoarea lei scadența la 192
3. Valoarea lei scadența la 192
4. Valoarea lei scadența la 192
5. Valoarea lei scadența la 192

Subsemnatul Maria D. Dulai de profisiune agricultor domiciliat în comuna Brusturoasa, județul Bacau declar că m'am împrumutat pe amanet de la sus zisa Bancă cu suma de lei Două sute pe care mă oblig ca în ziua de 1 Octombrie anul 1925 să o răspundă Băncei sau la ordinul său, supunându-mă la toate condițiunele si îndatoririle prevăzute de lege.

Pentru asigurarea atât a creanței cât și a dobânzilor și a cheltuelilor, am amanetat Băncei sau aceluia căruia se va transmite, prin simplă alonșă de ordin obiectele amanetate mai jos.

Plata acestei creanțe o voi face la sediul Băncei sau prin perceptorul respectiv.

Dacă la termenul fixat nu voi fi următor a achita suma ce datoresc, Banca sau purtătorul creanței, este în drept a vinde obiectele amanetate, fie în comună unde se află, fie în orice alt loc, unde va găsi de cuviință conform legi de urmărire și regulamentului Creditului Agricol.

	OBIECTELE AMANETATE	PREȚUIREA în parte	PREȚUIREA în total
1	Una vacă cu vițel		200
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
	Total		200

Anul 192 5 Luna Octombrie 5

Semnătura, Maria D. Dulai

Nicolae Volmer completează informația: *„Această bancă a fost de un real folos sătenilor în ridicarea economică a lor, mai ales după Primul Război Mondial, la refacerea gospodăriilor distruse. (....) Crizei financiare din 1929 – 1933, banca i-a putut face față, acordând împrumuturi și restituind sume din depozite. Legea de conversiune din 1933 a slăbit bunul mers a fondurilor băncii. În 1947 a fost trecută Băncii Naționale a României”.*

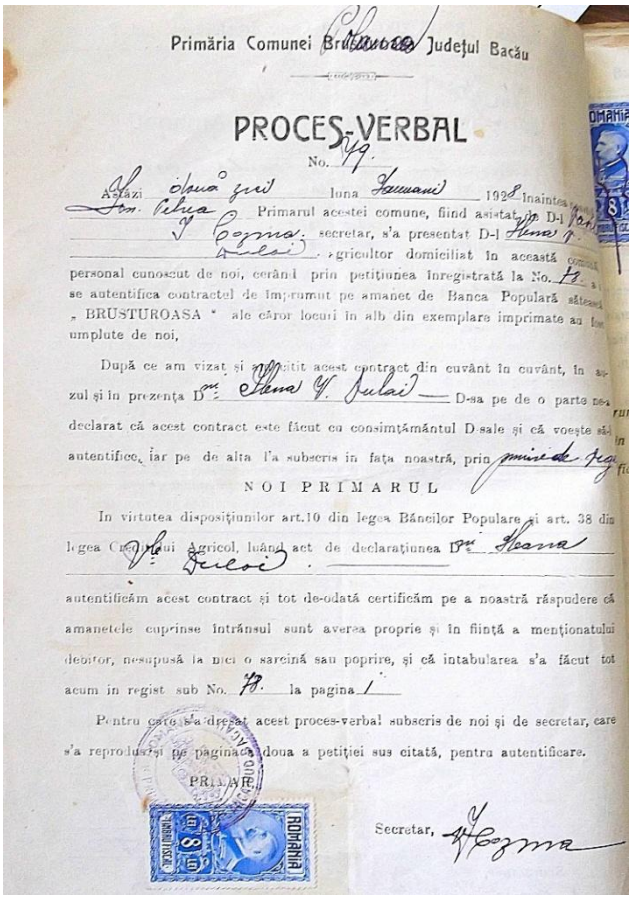
Mi s-au părut foarte interesante informațiile referitoare la acea criză financiară despre care vorbea Nicolae Volmer. Contextul mondial complicat, care a rezultat în urma Marelui Crah al Bursei de pe Wall Street (S.U.A.) a venit ca o avalanșă și peste România. Prețurile au scăzut și cu 60% la produsele de bază, adică la petrol, la lemn, la vite, la cereale.

În țară lucrurile deja coborau aproape în cădere liberă, după dezastrul din Primul Război Mondial. În același an 1929, guvernul Iuliu Maniu făcuse o stabilizare monetară, pentru că leul nu mai avea valoare. Țara s-a împrumutat cu peste 100 milioane de dolari (o sumă imensă). Pentru plata datoriei, guvernul a pus monopol pe tutun, pe sare, hârtie, țigarete, timbre și cărți de joc. În anul următor guvernul a mai împrumutat 8 milioane de dolari, concomitent cu mărirea taxelor și introducerea altora noi. Nivelul de trai al românilor era zdruncinat din temelii.

Au urmat ani cu alte împrumuturi, cu tăieri salariale, românii nu-și mai puteau plăti datoriile....

S-a legiferat o metodă de eșalonare a datoriilor, iar în 1934, a fost emisă chiar și o Lege pentru „Lichidarea datoriilor agricole și urbane”.

Alexandru Bălăuță constata în acel an 1934 următoarele: *„Cu toată criza financiară din ultimul timp, banca a putut face față împrejurărilor, acordând împrumuturi și restituiri din depozite. Din cauza legii de conversiune a datoriilor agricole și, mai ales, din cauza demagogiei făcute în jurul acestei legi, operațiunile băncii sunt în prezent inexistente*”.

Primăria Comunei Brusturoasa Județul Bacău

PROCES-VERBAL

No. 49

Azi o zi luna Ianuarie 1928 înaintea mea Ion Vilia Primarul acestei comune, fiind asistat de D-l Ioan Cozma secretar, s'a presentat D-l Ilona V. Dulai agricultor domiciliat în această comună personal cunoscut de noi, cerând prin petițiunea înregistrată la No. 12 a se autentifica contractul de împrumut pe amanet de Banca Populară sătească „ BRUSTUROASA ” ale căror locuri în alb din exemplare imprimate au fost umplute de noi,

După ce am vizat și semnat acest contract din cuvânt în cuvânt, în auzul și în prezența D-na Ilona V. Dulai D-sa pe de o parte ne-a declarat că acest contract este făcut cu consimțământul D-sale și că voește să-l autentificăm, iar pe de alta l'a subscris in fața noastră, prin procură de față

NOI PRIMARUL

In virtutea dispozițiunilor art.10 din legea Băncilor Populare și art. 38 din legea Creditului Agricol, luând act de declarațiunea D-na Ilona V. Dulai

autentificăm acest contract și tot de-odată certificăm pe a noastră răspundere că amanetele cuprinse întrânsul sunt averea proprie și în ființă a menționatului debitor, nesupusă la nici o sarcină sau poprire, și că intabularea s'a făcut tot acum în regist sub No. 49 la pagina 1

Pentru care s'a dresat acest proces-verbal subscris de noi și de secretar, care s'a reprodus și pe pagina a doua a petiției sus citată, pentru autentificare.

PRIMAR

Secretar, Ioan Cozma

O poveste interesantă, care ne lămurește cum se petreceau lucrurile în perioada interbelică, la noi în sat, dar și în țară.

LILIANA ATOMULESE

REȚETE ȘI LEACURI

Astăzi, parcă s-ar cere și ceva sărat, după rețeta dulce din numărul trecut. Și vom redescoperi o **Plăcintă de pește, coaptă în frunze de brusture**. Erau folosiți brusturii, fiindcă făina pentru a face un aluat, era greu de găsit.Această mâncare vine din copilăria mamei mele, care s-a născut și a copilărit în satul Surdu, cum se numea pe atunci satul Hângănești.

Pe ulița care mergea pe lângă pârâul Cotumbei, despărțindu-se la un cot al acestuia, și mergând spre Trotuș, locuiau pe atunci doar vreo două familii. Una era cea a brigadierului Neculai Atomei, bunicul bunicului meu, alta era cea a bunicului meu, Costică Volmer, cunoscut drept Costică a Brigaderului. Mai era într-o grădină și Chiciojă, căruia lumea îi spunea Chici. Prin grădina bunicilor, venind de prin grădina lui Chici, curgea o apă numită de către ei, topliță. Acolo era raiul pe pământ. Broaștele trăiau acolo nestingherite, mătasea broaștei fiind întinsă pe luciul apei, iar ouăle de broască se cloceau la soare printre firele ei. Noi, copiii, pândeam când ieșeau mormolocii, care înotau grăbiți, ascunzându-se prin mătasea broaștei, pe sub frunzele de brusturi, și pe sub maluri.

Trotușul trecea prin fundul grădinii, iar bunicul punea în apă, la rădăcinile răchitelor, vârșe, în care se prindeau peștii care se găseau din belșug pe atunci. Vârșa era un instrument confecționat de fiecare pescar, din nuiele de răchită. Pe o parte intrau peștii, care nu mai reușeau să iasă înapoi, iar la celălalt capăt era un capac legat bine. Vârșele făcute de bunicul erau mai simple, dar foarte eficiente. De regulă erau pești mici, adică moine, creiești, dar și păstrăvi, ori de alt fel, dar nu mai știu cum le mai zicea. Bunicul alegea peștii mici, îi curăța de măruntaie, însă le lăsa capetele. Pe drumul spre casă, aduna din grădină mănunchiuri de secărică, apoi din grădinuță ceapă, mărar și pătrunjel, dar și frunze de brusture, tinere. Cu această captură, bunica făcea un amestec din peștișori întregi, cu verdețurile tocate, sare și piper. Apoi, întindea frunzele de brusture, ca să formeze o foaie mai mare, punea amestecul de peștișori și verdețuri, le acoperea cu marginile brusturilor, le lega cu ață, apoi le băga la copt, în rolă, ori chiar în cuptor. Ieșea o plăcintă genială, care era mult mai bună rece. Frunzele de brusture nu se mâncau, fiindcă erau puțin amare și tari.

POFTĂ BUNĂ!

În paginile revistei noastre, vom afla unele leacuri simple, pe care le foloseau părinții, bunicii, dar pe care le folosim și noi. Cele pe care le aducem noi la lumină, sunt la îndemâna oricui, nu costă mai nimic, putând fi produse în fiecare casă.

Astăzi vom afla ceva care să ne ajute să treacă tusea, fie ea productivă, fie uscată. Iată cum putem îndepărta acea tuse uscată, extrem de sâcâitoare, care după o zi sau două, ne dă o durere teribilă a mușchilor abdominali și ai coastelor. Rezolvarea este, pe cât de simplă, pe atât de eficientă, probată de nenumărate ori în familia mea și a prietenilor.

Vorbim despre **Siropul de nuci, cu zahăr ars**

Așadar, se iau 6-7 nuci întregi. Se spală de praf, apoi se sparg și se pun așa, cu totul, într-un vas turnându-se 500-600 de ml apă. Se pun la fiert, la un foc foarte, foarte mic. Trebuie să fiarbă până scade apa, rămânând cam 200 ml, iar culoarea sa să devină maro închis, de la iodul pe care îl conțin nucile. Separat, se caramelizează ușor o lingură de zahăr, și se strecoară zeama nucilor, așa fierbinte, peste el. Trebuie avut grijă, să fie vasul nu prea mic, fiindcă zahărul în contact cu apa clocotită, vor face o reacție ce va produce spumă. Se mai fierb încă vreo câteva clocote, până se va dizolva zahărul ars. Se lasă să se răcească, apoi se bea câte o gură, din jumătate în jumătate de oră, cu aproximație. Nicidecum nu se bea tot odată. Pentru tusea uscată este fabulos!

Iar pentru tusea productivă, pentru durerea de gât, ori pentru nasul înfundat, avem:

Siropul din muguri de brad, nefiert!

Marele nostru avantaj este că locuim la munte, unde mugurii de brad ne sunt foarte la îndemână. Așa că, să vedem ce e de făcut. Se culeg mugurii atunci când sunt suficient de mari, dar fără a-și pierde culoarea verde crud, fiindcă atunci au multă zeamă. Trebuie culeși mai de departe de drumuri, ca să nu aibă praf, pentru că nu îi vom spăla. Iar prin fierbere, multe dintre principiile active ale mugurilor s-ar pierde. Așa că, pregătim câteva borcane de sticlă, mai măricele, de 3 – 5 litri, în care punem rânduri alternative de muguri și de zahăr, până la umplerea lor. Se acoperă, dar nu etanș, apoi le lăsăm la temperatura camerei, dar nu prea la mare căldură. În câteva zile zahărul se va topi, mugurii se vor ridica deasupra. Atunci se vor strecura, cu răbdare, apoi siropul se va pune în sticle mici, bine înfiletate, pe care le vom pune în frigider, sau în beci. Se va bea ca atare, doar câte o lingură. Pentru bebeluși se poate înlocui zahărul cu miere, care îi va spori eficacitatea. SĂ VĂ FIE DE LEAC!

LILIANA ATOMULESE

CUPRINS

Cel mai de preț cuvânt - „ACASĂ” ..... pag. 1

Dublă lansare, pentru prima revistă ..... pag. 2

Lada de zestre ..... pag. 6

Cu credința în suflet ..... pag. 8

Născut în Brusturoasa ..... pag. 9

Coloniile de ucenici ..... pag. 10

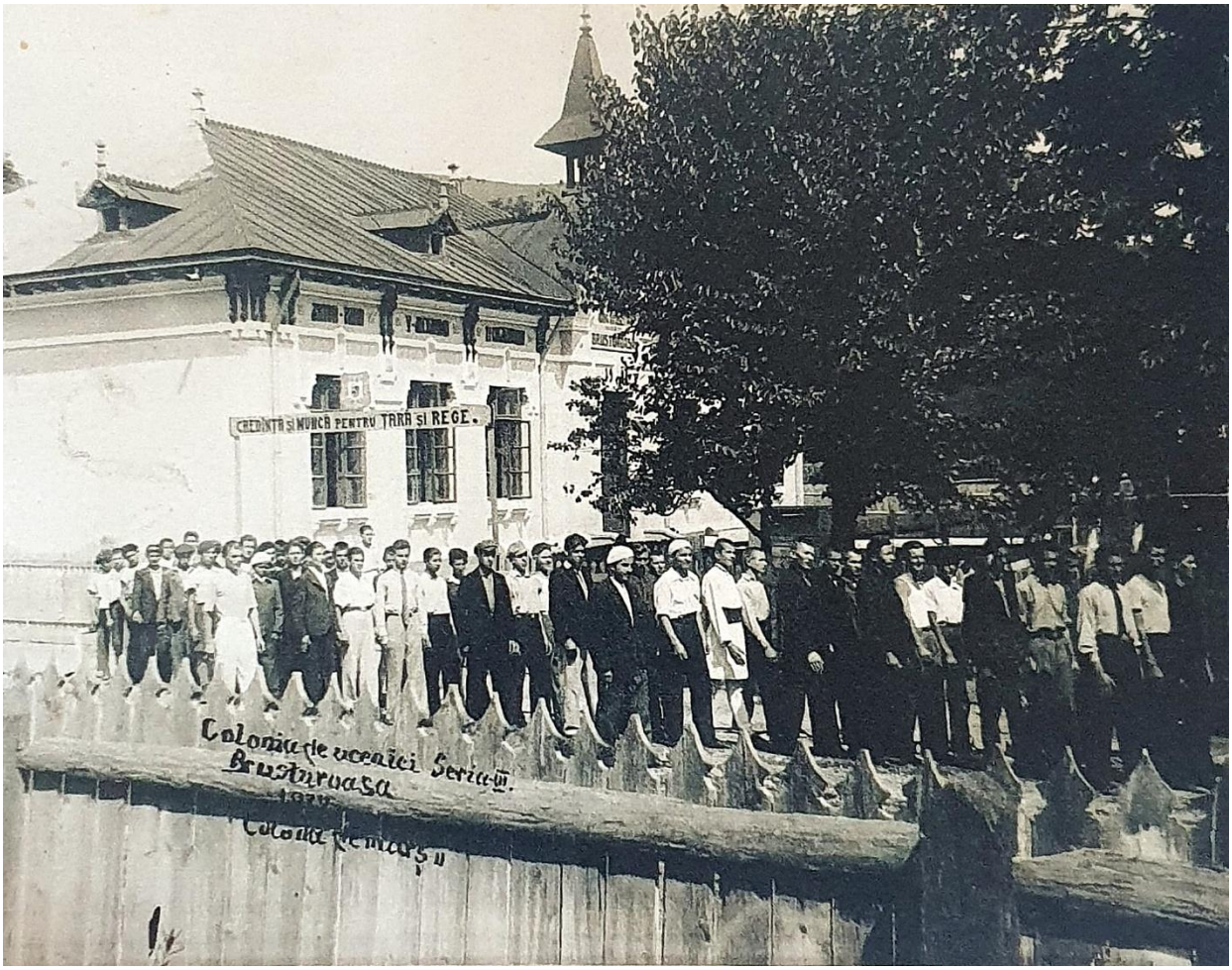
Drag de Brusturoasa ..... pag. 13

Mihai Viteazul în Ținutul Bacăului ..... pag. 14

Pagina artelor ..... pag. 17

Banca Populară „Brusturoasa” ..... pag. 18

Rețete și leacuri ..... pag. 20

*„AM MULTĂ SPERARE ÎN ACEST NEAM, ...
ADÂNCĂ CUMINȚENIE E TIPĂRITĂ ÎNTR-O MULȚIME DE PROVERBE, ÎNCHIPUIRE MINUNATĂ E ZUGRĂVITĂ ÎN POVEȘTILE SALE...”*

VASILE ALECSANDRI

*IUBIREA FAȚĂ DE SATUL TĂU,
O ARĂȚI ȘI PRIN RESPECTUL PURTAT ÎNAINTAȘILOR*